

üçüncüler

2 ÜÇÜNCÜLER

etkilere tepki verme yeteneği usdışı bir biçimde de olsa özgürlüğün geçerli bir kıstasıdır.

james graham ballard

3 ÜÇÜNCÜLER

moralis et psyche

önce bir girizgâh

istanbul'da boğaz yolundan baltalimanı'na gelirken sağda kocaman bir yapı görürsünüz. binaları, bahçeleri, şatafatlı girişi ile...

istanbul polis moral eğitim merkezi...

zavallı polisimizin istanbul'un azgın ahalisiyle başa çıkmaya uğraşırken, attığı gaz bombaları, vatandaşın sırtına geçirdiği coplar, su fişkirtmeler, adam dövmelemler ya da öldürmelerle zaman zaman, yorgunluktan ve sinir bozukluğundan bitap düştüğünde, burada, bu çatı altında morallerinin düzeldiğini ya da düzeltildiğini düşünebilirsiniz, serlevhayı okuduğunuzda..

hem polislerimizin düzeltildiğini hem de bu konuda onlara eğitim verildiğini...

yani *moral'in eğitimi!*..

tabii moral ve eğitiminin haricinde o dört duvar arkasında tam olarak nelerin döndüğünü hiçbir zaman bilemeyeceğinize göre eğitim ve moralin (!) dışında nelerin yapılabilir olduğunu da ayrıca ancak hayal edebilirsiniz...

burada anahtar kelime *moral*...

louis vuitton, i-phone, hamburger ve iPod'la ve "mrb şkrm... tşkr... hd bn kçtm..."larla uzun zamandan beri moda olan ve herkesin ağzında dolaşan ve çok revaçta olan deyimlerden bir iki tanesi de şunlar:

-aman canım şu sıralarda moralim çok bozuk...

ya da:

-ay kardeş, psikolojim de hiç iyi değil...

insanlar nedense kullandıkları kelimelerin arakalarında duran anlamlarını hiçe sayıyorlar... onları kullandıkları vakit...

konuşuyorlar...

4 ÜÇÜNCÜLER

ya ağız alışkanlığı ya konuşmalarına bir önem katmak için
ya rastgele ya da keyfi olarak...
hal ve gidişlerini aktarıyorlar, bir diğerlerine...
bu bilmedikleri lakırdılarla,
kendilerine göre o lakırdılara yükledikleri anlamlarla...
bir de ne hikmetse...
karşısındakiler de anlıyor...

moral ile başlayacak olursak...
latince *moralisten*, fransızca başta olmak üzere diğer
dillere de geçmiş olan bir kelime.
gelenek, töre, örf, teamül...
bir insanın cemiyet içerisinde doğru davranış şekilleri
(bu daha geçerli...)
ya da cicero'nun dediği gibi:
hal ve tavırlara... yakışmak, sadık kalmak!..

bu açıklamaya göre moralinin bozuk olduğunu söyleyen
birisini düşünün. ve bozuk olduğu söylenen moralin
yerine yukardaki açıklamalardan birini koyun...
şimdi okuyun...
bir de olaya tüy diken: bozuk böyle bir moralin de tamir
edilebilmesi için bir takım resmi kurumların özel binalar
tahsis edip eğitim sistemleri kurmaları...

psikoloji ye gelince. ¹

psyche eski grekçeden *soluk, nefes* ya da *hal* olarak
gevirebilir.

¹ Psikoloji, bilinçli ve bilinçsiz fenomenlerin yanı sıra, duygu ve düşünce de dahil olmak üzere, davranış ve zihin bilimidir (psikolojik olayların sinirsel temellerini inceleyen sinirbilim ile karıştırılmamalıdır). Bir araya getirildiğinde beyinlerin ortaya çıkan özelliklerini ve tezahür ettikleri tüm çeşitlerin çeşitliliğini anlamaya çalışan muazzam kapsam ve çeşitli ilgi alanlarına sahip akademik bir disiplindir. Bir sosyal bilim olarak, bireyleri ve grupları genel prensipler oluşturarak ve belirli vakaları araştırarak anlamayı amaçlar.

5 ÜÇÜNCÜLER

bu, soluk ya da nefesi insan vücudunun içerlerinde bir yerde bizlere görünmeden fakat kendisini bir şekilde hissettiren bir ŞEY olarak ta anlamak veya kabul etmek mümkün.

elle tutulur, gözle görülür değil yani...

(‘somut değil’ diyeceğim ama dilim varmıyor...)

loji ise yine eski grekçe *legein* yani söylemek kökünden gelen *logos* la ilgili...

logos söz, haber, bilim ya da yerine göre mantık olarak çevrilebilir.

toparlarsak *pskoloji*’nin etimolojik açılımı:

soluk, nefes, hal bilimi ya da *mantığı* olarak ifade edilebilir.

bu açıklamalardan sonra herhangi birisinin psikolojisinin hiç te iyi olmadığını beyan etmesiyle bu birisinin ne demek istediği oldukça güç anlaşılır bir durum...

sonra asıl mesele..

burada söylemek istediğim aslında bu saçmalıklar değil...

bu aslında sadece tuhaf bir girizgah...

eski yunan, insan vücudunun içerisinde var olduğu varsayılan bir soluğa, bir nefese *psyche* adını vermiş. zamanlar ilerledikçe, diller başka dillerden kopyalar çekip kendi nefes veya soluklarını tanımlamışlar.

latinler ve onların dil akrabaları ise *spiritus* kelimesini bu dokunulamayan, görünmeyen ama bir şekilde mutlaka var olması muhtemel varlık için uygun görmüşler. *spiritus* daha sonraları göç ettiği dillerde *spirit* ve *esprit* olarak bir değişim göstermiş.

bizler ise gazocaklarında bir zamanlar kullandığımız ispiro’yu (mavi) herhalde bir ruh olması bakımında buradan almış olsak gerek.

fransızlar bunun yanında yine latinlerden *essence* greklerden ise *rüzgar* anlamındaki *anemos* tan *âme*

6 ÜÇÜNCÜLER

sözcükleri ile, vücudun içindeki o gizli şeyi başka başka tanımlamaya uğraşmışlar.

almanlar batı german lehçelerinden gelen *gaista, gaistaz* dan kendileri için *geist*'i seçmişler. ²

geist aslında çok ince bir *ruh*tur. asildir ve hatta bu asaleti ile felsefeye bile baş tacı edilmiştir.

ancak almanlar, aynı fransız dostları gibi bununla da yetinmeyip o esrarengiz nefesi anlatabilmek için bir de *seele* kelimesini kullanır ki...

bu eski got lisanı *saiwala* dan aktarma olup daha bile romantik bir anlamı vardır:

denizden gelen veya denize ait olan...

içinizdeki dalgaların çırpınışlarını, şıpırtılarını, esen deli rüzgarlarla kayalara vurup dağılmalarını köpüklenmelerini duyup hissediyor musunuz?

ingilizler; konuşurken daha az ama yazı dillerindeki kelime sayısının yediyüzbin hatta bazı kriterler de hesaba katılırsa bir milyon kadar olması ile öğünürler.

bu sayıya dünyadaki hiçbir dil erişemez...

shaekespeare bile goethe'den daha fazla sözcük kullanmış...

derler...

bunu nasıl becerdikleri aslında bir muamma değildir.

şimdi...

*ruh*ümüzla eğer devam edecek olursak...

ingilizler ilk önceleri (ya da sonraları) german atalarından *geist*'i benimsiyorlar. fakat konuşma lisanında nedense kelime kaba bir *ghost*'a dönüşüyor. o ince ruhlu narin *geist*'in yerine konulan *ghost* ise, bırakın nazikçe telaffuz edilmeyi, anlamını bile yitiriyor. yani ruh olmaktan çıkıp basbayağı bir *hayalet/hortlak* oluyor ingilizce lisanında...

² bir de *poltergeist* dedikleri bir ruh var ki allah korusun!.. geceleri orda burda, ayağında asker postalları ile dolaşip, masalara sandalyelere çarpan vazoları deviren dolaptaki bütün tabak çanak bardakları kıran bir tip...

7 ÜÇÜNCÜLER

olsun...

sırada *saiwala* var.

onu da *soul*'a dönüştürüp hiç olmazsa vaziyeti kurtarmış oluyorlar...

bu arada kelime hazinelerini zenginleştirmek için o kalabalık ingilizcelerini oluşturan briton diye anılan kelt, germen aslından olan anglo-sakson, viking ve norman akrabalarının lisanlarının yanısıra her alanda latinlere de sarkmayı ihmal etmiyorlar.

ve ruhlarının tasviri için bir de *spirit*i ithal ediyorlar...

işte yediyüzbin kelimelik ingilizce lisanında *ruh* 'un encamı...

bukadar...

türkçede ise bir *ruh* var... bir de *can*...

zaten *can* çıktığı zaman huy çıkmazmış ama *ruh* hemen serbest kalırmış...

bir de *tin* var tabii!...

bu da bana, söylendiğinde, içimde cevelan ettiği söylenen meltemle fırtına arası bir esintiden, bir rüzgardan çok kulak çınlaması ya da kapı zili sesi gibi geliyor... neyse...

konudan değil ama yazıdan kısa bir çıkma yapmak istiyorum.

o hiç dokunulmayan, o hiç görünmeyen (ruh çağırma seansları ayrı tabii), var olduğu dahi bir türlü kanıtlanamayan, ölü bedenine toprağa verildiği anda bedeninden ayrılarak kendisi için tahsis edilen makamlara doğru semalara uçtuğu varsayılan, hayal edilen *ŞEY*'in bütün batı dillerinde tanımlı oldukça zorlanarak yapılmış. kimi zaman çaresizlikle, kimi zaman korkarak, kimi zaman bir takım zorlamalarla...

hatta içerlerimizde ikamet edip ölümle uçup gidecek olan *ŞEY*'in bir ve tek olduğu sanılmış.

psyche, geist, soul, esprit...

bir soluk...

8 ÜÇÜNCÜLER

bir nefes...

o kadar...

halbuki musa'nın oğulları (ve tabii kızları da) geri kalan diğer ırklara göre bu kadar kaba ve yüzeysel düşünmemişler.

dokunamazsanız da, göremezseniz de yine de o'nu hayal gücünün varabileceği en son noktaya kadar taşımışlar, teker teker tanımlamışlar...

ilk önce **nefes** demişler; yani *içgüdü*

– *buna bir yerde alıp verdiğimiz bizi yaşatan ve okunduğu gibi olan 'nefes' te diyebiliriz..*

sonra **ruah geliyor**; *duygu*

– *bu da ruh'un ta kendisi -*

nesema için *akıl, dimağ, hafıza...*

– *...denmekle beraber ŞEY' in artık oldukça şeffaf hatta biraz da kutsal bir konuma yükseldiğini görüyoruz -*

ondan sonra gelen makam:

hayah *transandans'a* geçiş...

– *tanrının musaya kendisini tanıtırken söylediği 'ehye aşer ehye' deki 'ben olan ben'de, ehye'nin yani 'olmak' mastarı; yani varoluş.*

nihayet ve son olarak

yehidah; *tekillik*

– *ehad... artık bundan sonrası yok! –*

yukarda değinmedim fakat aşağıda bir nebze bahsetmek istiyorum; merak edip bakarsanız eski türklerde de *ruh'un* ne kadar çeşidi olduğunu göreceksiniz..

burada bir kaç tanesini örnek olarak vermek istiyorum...

gerisi size kalmış...

türklerde: *özüt, süne, kut, sür, salkin, tın, körmös, yula...*

mogollarda: *sünesün, amin, kut, sülde...*

bu arada, göktürklerde bir bahadır ya da cilasun öldüğünde 'uçā barmak' derlerdi... yani onun 'uçmaya vardığına' inanırlardı...

9 ÜÇÜNCÜLER

*burada 'uçmak' her ne kadar cennet anlamında
ise de bu da bence ölümün ve sonrasında en güzel
ve en şiirsel tasviridir...*

yukardakilerini niçin yazdım.

gözle göremediğimiz, dokunamadığımız, varlığı
kanıtlanmamış; hadi afakî diyelim, bütün milletler
tarafından da bu şekilde tarif edilmiş bir *psyche*'nin bir
logie'si bir de ayrıca *therapie*'si (therapeuein= hizmet,
iyileştirme) var...

bilmedikleri kavrayamadıkları bir şeyi bir kavrama
sokmaya gayret ederek, deyimi bir bilim yapıp insanları
bir divan üzerine yatırarak bir *psychiatrie* (iatros =doktor)
tarafından neyin iyileştirilmeğe çabalandığını bir türlü
anlayamıyorum.

zaten işte bunu onlar da bilemiyorlar...

hatta o kadar bilemiyorlar ki sıkıya geldiklerinde
bilemedikleri bilinmeyi bir de *parapsyche* 'de
kategorize etmeye kalkıyorlar ki...

(para= ötesinde) bu da zaten kendisi meçhul olan bir
psyche'nin bile daha da ötesinde...

bilinmeyin bir şey'in bir bilinemeyenden biraz daha ötesi...

yani ince ve zarif bir *geist*'in dönüp dolaşıp

anlaşılamaması üzerine onun geceleri üzerine beyaz bir
çarşaf giyerek insanların ödünü patlatan korkunç bir
ghost olması...

işte burada tek kelimelik bir *geist* ile o *ŞEY*'in

derinliklerine inemedikten sonra kurtuluşu ya da kaçışı
ghost'larda aramak *para*'nın görevi oluyor...

'*therapie*'stlere ise ruhu, ya da o *ŞEY* her neyse; divanın
üzerine yatırıp ta türlü soru cevaplarla bir türlü

iyileştiremediklerinden sonra, geriye son çare olarak onu

tedavi etmek için ya tazyikli soğuk su banyoları ya elektro

şok tedavileri ya da beyni uyuşturan bir sürü hap

kalıyor..

10 ÜÇÜNCÜLER

bunun karşısında öğretileri icabı tanrılarına daha yakın olan israiloğullarının ince bir zekayla bize sundukları bir düzende *ŞEY*İN tanımı basit olarak alıp verdiğimiz o bir tek solukta kalmamış...

soluk ve nefesten sonrakiler de en ince ayrıntısına kadar rafine edilmiş...

bedene girdiği andan çıkıncaya kadar ve bu çıkıştan sonra devam edeceği yolların neler olduğuna kadar her şey; (latin ve germenlerin bir türlü anlamadıkları ve anlatamadıkları), atandıkları makamlara kadar anlatılmış...

göktürkler ve mogollarınki ise ayrı bir güzellik...

tabii ki ruhun açılımı ne bu beş ibranice kelime ile ne de bir o kadar göktürkçe kelime ile bitmiyor.

10eylül2010

11 ÜÇÜNCÜLER

Mucize

Mucize ya da ***Tansık***, Tanrı'nın gönderdiği peygamberlerin, halk ya da insanlar tarafından gerçek olduğuna insanların inanabilmesi için, peygamber olan insanların insanlara gösterdiği ***mümkün olmayan durumlar***. Musa'nın Kızıldeniz'i yarıp, İsrail oğullarını oradan geçirmesi ya da İsa'nın bir ölüyü diriltmesi mucize kavramına örnek verilebilir.
(Vikipedi, özgür ansiklopedi)

medeniyetin bizi getirmiş olduğu, durduğumuz şu noktada elimizdeki bütün bilgileri, verileri ya da dataları - artık siz ne dersiniz deyin - seferber ederek doğa yasalarının bir kısmını bir bir açıklayabiliyoruz. belki de buna mucizelere bir açıklama olsun için 'sır perdelerini kaldırıyor' da diyebiliriz... müthiş bir olay...

fakat bütün açıklayabilip kanıtladıklarımızın bir adımın ötesinde duran BİR ŞEY'in ne olduğunu ne bilebilmemiz ne de kavrayabilmemiz mümkün olmuyor. çünkü elimizde bilgi yok veri yok kanıt yok... o zaman O ŞEY bizim için MEÇHUL'dur. yani bilinmez...

şimdi.
bütün bilinenlerin ötesinde duran o bir ŞEY'i bizim ne bilgilerimizin, ne verilerimizin, ne deneylerimizin daha (henüz daha) anlayabilmekliğimiz kanıtlayamadığımız için o bir ŞEY'in nedenini ve niçinini kavrayamamız O'nu bir mucize yapar.
ta ki O'nun yasasını bulduğumuz, kanıtladığımız ve anladığımız an'a kadar.
perdeyi kaldırabildiğimiz an...
o andan itibaren o bir mucize olmaktan çıkar.

12 ÜÇÜNCÜLER

hiç...

eğer ayşe'ye:

-ayakkabılarım yok, dersem; bu ayakkabılarımın hiçbir zaman olmadığı anlamına gelmez...

ayakkabılarım "var"dır... ancak bir süre ortadan kayboldular...

çöpe atıldı, denize düştü, dolabın içinde de ben göremiyorum... falan...

fakat her halükârda "varlar" ve bulunamadıkları için "yok" oluyorlar...

sonra...

yoklama yapılıyor...

-ve ahmet nerde, deniliyor...

-ahmet yok..

bu "yok" ahmet'in daha önceden "var" olduğunun işaretidir...

eğer ahmet "var" olmasa, "yok" ta olamaz...

şimdi...

ingilizce yok:

no, not, nope....

bunların hiçbirisi "yok" u karşılamıyor..

bunların dışında bir de "absent" var.

bu ahmet'in sınıfta olmadığını, yani "namevcut" olduğunu karşılıyor.

ayakkabıların "yok" olmasını ise ingilizler hiç bir zaman ifade edemezler.

niye...

çünkü birisi sorsa:

-where are my shoes?

cevap şu olacaktır:

-i don't know...

veya

-they're not here...

13 ÜÇÜNCÜLER

yani onlar burada deęiller...
ama bu da "yok" demek değil...
bir de "unavailable" var...
bu da řu anda eriřilemez...
ama "yok" değil.
yani...

bir ingiliz ayakkabılarını bulamadığı zaman ifadesi ancak:
-bizim pabuçlar nerede, olabilir...
..."nothing"...
yok şey...
ama "hiç" değil...

almanca yok:

kein, keine vs...

bu biraz daha mantıklı...

"yok" a biraz daha yaklařabiliyor...

çünkü "kein"ın içerisinde zaten "var" olan "ein" (yani:
"bir" ya da "şey" var...) bir tek "k" ile yokluęa
dönüřtürülebiliyor.

ein – kein...

bir kalem - yok kalem...

ama diğer taraftan hans ayakkabılarını arayıp ta
bulamadığı zaman "ich habe keine schuhe" demez...

çünkü bu deyiş ancak onun ezelden beri ayakkabılarının
olmadığını ifade eder...

"nicht" bu bakımdan biraz daha yardımcı oluyor; "yok"u
anlatmak için...

-hans nerde?

-"nicht" da...

burada yok...

daha doğrusu:

-er ist nicht da...

yani:

-o olmak olumsuz burada...

bu da almanca'nın bir cilvesi...

"nicht" i "yok" yerine kullanabilmek için illa da bir yer
iminin eklenmesi gerekiyor...

14 ÜÇÜNCÜLER

da, hier, dort gibi...

hans'ın sınıfta olmadığı belki de: "abwesend" diyerekten de geçirilebilir... yani "namevcut"... bir şekilde "yok" yani...

fransızlar bu konuda gayet kısa ve net..

"ne" ve "pas"...

olumlu olan her durumu belirten fiilin çekiminde, fiilin başına bir "ne" ve sonuna da bir "pas" konulduğunda o işin olmayacağı ifade ediliyor..

mesela gayet basit olarak:

-je viens... geliyorum...

-je "ne" viens "pas"... gelmiyorum...

böylece jean'a ayakkabılarının nerede olduğunu sorduğunuzda alacağınız cevap gayet basittir:

-ils "ne" sont "pas" la...

"olmak" fiili, hemencecik "ne" ve "pas" ile olmamaka çevrilir...

burada "etre" fiilinin, yani "olmak" fiilinin üçüncü çoğulu olan "sont", fransız stiline göre hayırlanmışında, "olan" ayakkabı "olmuyor"...

ils sont...

ils ne sont pas...

yani yok

onlar da aynen almanların yaptıkları gibi bir yer imi (la) ekleyerek pabuçların orada "olmadığını" söylerler.

bunu tercüman, bir romandan çevirirken "yok" diye çevirir ki; haklıdır...

ayni şekilde jean'ın sınıfta olmaması, yani, "yok" olması:

-jean n'est pas ici... yani jean burada değil ile ifade ediliyor...

yani yine "etre" (olmak) fiilinin üçüncü tekil'i...

başında "ne" ortada fiil sonuna "pas"...

almanlarınkı gibi bir de tabii: "absent"...

yani "namevcut", "kayıp"... var...

15 ÜÇÜNCÜLER

italyan, ispanyol ve portekiz takımı da latinler'den pek uzak düşmedikleri için aynı şeyleri söylerler...

burada; belki da felsefe yönünden ya da daha başka yönden itiraz edebilecekler olabilir...

mesela:

"sein" ve "nicht sein"

"essere" ve "non essere"

"to be" or "not to be" (!?)..

gibi...

bunlar tabii, oralarda büyük bir "yokluk" ve muazzam ebedi ve ezeli bir "varlık" anlatılır kimi zaman...

fakat benim derdim sadece "yok" ve "var"...

basit türk'ün anlayacağı gibi...

ayakkabı ve ahmet...

diğer taraftan...

adam:

-abi, bi beş kâât versene...

ötekisi önce pantolonunun ceplerine vurur sonra da ceket ceplerini yoklar güya...

-valla hiç yok be abi, der...

adam aslında sade bir "yok" dese canım yanmaz...

ki (eğer parası yoksa) gerçeği tam olarak ta yansıtmış olurdu fazla abartı yapmadan...

işte asıl mesele adam karşısındakine parasının olmadığını anlatmak için kullandığı dehşetengiz ifadedir:

-valla "h i ç y o k"

hem "yok" hem de "hiç"...

belki de parasını evde unuttu ya da düşürdü veya para taşıyor.

olabilir...

ama alışverişini parayla yapıyor ya!...

demek ki "var"...

16 ÜÇÜNCÜLER

o halde...
şimdilik "yok"...

peki bu "hiç" ne?
aslında farisice "heç" ten geldiği belli de...

yukardaki konuşmaya benzer (geyikler) gibi:

-"hiç" mi yok yahu

-"hiç" yok abi...

ya da:

-sözde hastaymış hasbam...

-"hiç" yani!

mesela "kimse gelmedi" demek kesmiyor...

illa:

-"hiç" kimse gelmedi olacak...

ya da:

-"hiç" kimse sevmemi benim seni sevdiğim kadar (!?)

yukardakilerin kimisi neyse ne...

fakat diğer "hiç yok" lar "yok"luğun bir kat'iyetini, daha

bir sunturlusunu bildirmekten, vurgulamaktan başka bir

işe yaramıyor.

ve "hiç", olması (daha doğrusu –olmaması-) gerekenden

çok, zavallı adi günlük bir pelesenke dönüşüyor...

peki bu "hiç" ne...

iptida'da "hiç" "hiç" ti...

halen "hiç"...

vardı bile denmez...

denemez çünkü ayıp olur...

hiç olmazsa (!?) karanlık, siyah, görünmez desek; bir

çeşit tarif, gözümüzde canlandırma falan...

tabii ki bu da pek saçma...

"hiç" nasıl karanlık, siyah, görünmez olabilir ki...

17 ÜÇÜNCÜLER

büyük bir yanılığ da bence iddia edildiği gibi "varlığın"
"hiçlik"ten sadır olduğudur.

hayır...

"varlık" ancak "yok"luktan olabilir...

ama "hiç" ten değil.

bilmem yanılıyor muyum...

anlamak istediğim üç şey:

"hiç"; tarifsiz olduğu halde nedir...

yoksa "yokluk" hiçliğin içinde mi oluştu...

"ilk üç boson ve 10^{-47} " de ne oldu

üçüncü sorudan sonra işler zaten anlaşılacak bir düzeye
ulaşılıyor... ve rahatlıyoruz...

yani "varlık"...

bir keresinde "ışık (ya da nur) olsun dedi...

ötekisinde oğluna ne dediğini pek bilmiyoruz...

ama son keresinde yalnızca sade bir "olsun" dedi...

ve gördüklerimiz oldu...

bütün bu gördüklerimizin de kendisinin bir sureti olması
gerek olduğunu ima etti ayrıca...

çünkü karanlıklarda otururken, ya da ayakta dururken: ve
de tek başına çok yalnız olduğundan; bütün ontolojinin
de hemfikir olduğu üz're; suretini görmeyi muradetmiş...
zaten öyle de olmuş...

şimdi karanlıklardan zahir olan bütün bu nur veya nurlar,
gökyüzünde geceleri pırıl pırıl parlamakta...

suretler... suretler...

bir taraftan hallac-ı mansur görmeyip hissettiği, ona
malum olduğu üzere, diğer taraftan gece bir kubbenin
altında hem görüp hem de avaz avaz (gördüğü)
evrenlerin ruhuna onun bir aynisi olduğunu söyleyen

18 ÜÇÜNCÜLER

doktor faust'a göre, biz insanlar da O'nun bir sureti
olduğumuzu varsaymışız...
ama doğru...
ama yanlış...
etti iki suret...

bu arada kabbalistler, gnostikler ve nice mutassavvıflar
"hiç"i biraz zor anlamışlar, ya da anlarmış gibi yapmışlar...
"yok"u ise eveleyip gevelemişler; ki halen geveliyorlar ve
ondan olup biten "var"ı ise mansur ve faust gibi üstlerine
alınmışlar...
olsun...

eğer aziz augustine'in bu konuda söylediklerini pek
ciddiye almazsak, yenilerin hesaplarına göre olayın tarihi
13.7 milyar sene...
hatta ilk 300.000 sene ne olduysa olmuş ve arkasında da
bir iz (!) bırakmış...
cmb denilen (kosmik mikrodalga kalıntı) bu izlerden de
bugünküler bişeyler bulup çıkarmaya çalışıyor...
ama neticede gidebildikleri, ya da gidebildiklerini
zannettikleri son kapı: "yok" luğun "var" lığa aralandığı
an...

neticede evrenimizde ne olup ne olmadığını büyük bir
sürü "yumurta kafalar" gayet ince olarak hesaplamışlar:
---evrenin 4.9'u serbest helium ve hidrojen... yani
bildiğimiz madde...
---%26.8'i "kara madde"...
madde... ama görünmüyor... zira tam madde bile değil...
---%68.3'ü kara enerji... bu da hepten görünmeyen
esrarengiz olan...
---%0.3'ü neutrinolar...
---%0.03'ü ağır metaller
---ve nihayet %0.5'i yıldızlar...

19 ÜÇÜNCÜLER

yani bir yandan öbür yana tahmini 13.7 milyar ışık yılı büyüklüğünde olan bir evrenin sadece % 0.5'i pırıltılı... gerisi karanlıkların prensine terkedilmiş...

bu arada içimden bir ses sanki aksaray belediye otobüsü gibi ağzına kadar madde, kara madde, kara enerji falanlarla dolu bir evrende "hiçliğin" halen bir yerlerde olmadığını (!) söylüyor... olduğunu demeye zaten dilim varmıyor...

daha sonra bir not... yirmibeş aralık perşembe, ikibinödördün son günleri...

kitapta dedi ki: ışık olsun, ya da nur... her neyse... oldu...

ola ola koskoca karanlıkların içerisinde; ölçüye göre on mumluk ampul ışığı... gerisi kapkaranlık bir karanlık... neuzubillahi dediği vakit acaba onu mu kastediyor? NİHİLE

20 ÜÇÜNCÜLER

bir zaman makinası

şu aklıma takılanı sizlere de bir sormak istedim. diyelim ki h.g.wells icat etmiş olduğu (hiç olmazsa hayalinde ve romanında...) zaman makinesini size bir on günlüğüne ödünç vermiş olsaydı. ve bir de jules verne `görünmez adamın` sırrını ve dahi marcel ayme de yaki-yaki`nin duvarlardan nasıl geçebildiğini kulağınıza fısıldasaydı... ve siz bütün bu araç ve bilgilerle `mücehhez (!) olarak; bir seyahate çıksaydınız.. zamanın ilersine değil... yaşadığımız günlerin ve dünyanın zaten nereye gideceği belli... daha çok tarihin derinliklerine, ya da daha yakın tarihlere seyahat etme imkanına sahip olsaydınız... neler yapmayı düşünürdünüz ?

mesela

- 1) havva annemiz elmayı ya da ayvayı adem`e vermeden önce, adamcağızı uyarır mıydınız?
- 2) musa'nın, isa'nın ya da muhammed'in doğuşunu engeller miydiniz?
- 3) süleyman'ın mabedini yapan hiram ustaya statik betonarme hakkında gizlice bilgi verir miydiniz?
- 4) iskender'e, aristo'ya, sezar'a, büyük frederik veya roosvelt'e, churchill'e, müdahale etmeyi düşünür müydünüz?
- 5) amerikan başkanlarını (dünyayı perişan etmemeleri için) geceleri yatarken korkutur muydunuz?
- 6) bütün ve tek mil silahları paket edip, onlarla beraber onları yapanları da dünya yuzunden yok eder miydiniz?
- 7) bush, blair, ladin, erdoğan, süleyman, bülent, necmettin gibi şahsiyetleri daha onlar çocukken ortadan kaldırmayı düşünür müydünüz?
- 8) bütün umidinizi ve geleceğinizi bağladığınız ve evvelki gün oynadığınız altılı ganyanda kazanmak için rakip ya da favori atın ayağını kırar mıydınız?
- 9) bir daha size dalaşmasın diye kaynananızın bir gece

21 ÜÇÜNCÜLER

gizlice ödünü kopartır mıydınız?

10) dünyanın bugünkü gidişatını bildiğimize göre; bir cesaret dedenizi öldürmeyi düşünebilir miydiniz?

11) görünmez ve de duvar-geçen olduğunuza göre tbmm toplantılarında, beyaz sarayda, downing street 10`da ya da дума`da malum şahısların enselerine şöyle kuvvetlice bir şaplak patlatarak anayoldan pek sapmadan tarihin gidişatına başka bir yön vermek ister miydiniz?

12) şu yarım saat içinde kafama bir anda hücum edenlerin dışında aklınıza başka bir şeyler gelirse bana da söyley misiniz?

aslında bunları sizlere değil, her allahın günü onlarca gazetenin bir o kadar köşesini işgal edip, kerametleri kendilerinden menkul olan ve dünya görüşleri ile, siyaset deneyimleri ile, ekonomi bilgileri ile ve engin bilgelikleri ile dünyayı değiştirmeye çalışan hamsalak yazarlarımıza sormam gerekirdi.

23haziran2003

Sevgili Aykut ağabey,

Her zaman olduğu gibi ben seni yine ciddiye! aldım. Sana yanıt vermeden önce biri iki şey öğrenmek istiyorum.

1. Zaman makinesini niçin 10 günlüğüne veriyorsun da daha uzun süreli veya daha kısa süreli vermiyorsun? Kaç paraysa ücreti verelim yani

2. Makinanın garantisi var mı? Yani gidip de dönmemek mümkün mü?

3. Makina kaç kişilik, giderken veya dönerken yanıma birilerini alabilir miyim?

Bu soruların yanıtını bilmeden bir karar veremedim sevgili ağabeyim.

KSS

Ekrem

23-6-2003

22 ÜÇÜNCÜLER

bu emailini ilk okuduğumda da şaşırmıştım. çünkü tam da bir kaç gün önce, benim aklımdan böyle şeyler geçmişti. yani... demiştim ki, keşke bir yöntemi olsa da su beyaz saray'a ya da murdoch efendinin makamına girebilsem, neleri nasıl konuşuyorlar, arkamızdan küfrediyorlar mı yoksa genele yönelik artistlikleri birbirlerine de yapıyorlar mı yakinen görsem...

bana bir şeyi çok kuvvetle istersem sırf öyle kuvvetle istediğim için olacakmış, olması gerekmiş gibi gelir de bazen da bir şey olmadıysa kuvvetle istememişimdir diye hayıflanırım.

neyse...

sen pek güzel her şeyi sıralamışsın aşağıda. doğruyu söylemek gerekirse beyaz saraylarda falan dolaşmazdım herhalde. yani birinin kafasını patlattın soyları tükenir gibi değil ki başkası gelecek. onları "genel" yani "biz" yaratıyoruz zaten.

fakat sahiden de, öyle bir şey olsa geri dönüp küçük denize hayat konusunda biraz akil verirdim.

benimkini açmaya üşendiğimden ferruh'un adresinden yazdım. sen de şaşırışındır herhalde ne oldu da bu kadar laf çıktı ferruhdan diye.

sevgiler... deniz.

23-6-2003

sevgili aykut abi,

evrenin diyalektiği kaçınılmaz temel bir unsur olduğundan bu olup bitenleri değiştirmeye zaman makinesi neylesin???

görülen odur ki ,bu is için tanrı'nın yani , "bütünsel şuur" işletim programının fikrini değiştirmesi gerekecekti. ancak kutsal metinlerde denildiği gibi, "siz hepiniz iyi ve faydalı olsaydınız hepinizi yok eder tekrar yanlış yapan bir insan soyu yaratırdık "deniliyor.!!!!!!!

23 ÜÇÜNCÜLER

*bu zıtlıklar, kötü dediğimiz her şey aslında, yaratılmıştaki hareket sonucu oluşan kaçınılmaz bir durum.
her şeyin değişime uğrayabilmesi için uzun dönemli verilen emekle ortaya konulan iradeler olsa bile kötülükler hep olacak. ancak iradesini salih yolda kullananlar kendi vicdan cennetinde kalırlar...
esen kalın, sevgiler
ülker.*

24 ÜÇÜNCÜLER

sivil itaatsizlik

canım benim merhaba,
seni çok özledim dersem inanır mısın?
insan bazen bir çentik gülümsemeye, bir tatlı söze, bir de tabii doğru söze hasret kalıyor. allah'tan metin abimizle işi idare ediyoruz. ama yine de senin eksikliğin çok...
sivil itaatsizlik tartışmasını açık radyo'da oruç aruoba üstadımız ateşledi. üç haftadır da konuşup tartışıyor, çömezi çekirge ile.
okuduğum ve gönderdiğim alıntının dışında düşünmeye çalıştım. bu tabii benim için çok zor oluyor. sivil itaatsizliğin önceden belirlenmiş ve sınırları çizilmiş belli bir mekaniği var. bu mekanik içersinde hareket etmek zorunda.

madde 1:devletin ya da zorbanın koymuş olduğu yasalar çerçevesinde bir arada yaşamak zorundasın (coexistence)

madde 2: bu yasa ve kurallar seni beni ve diğerlerini kimi zaman artık sıkıp bunaltmaya başlar. (devlet bunun bilincindedir!)

madde 3: devlet sana bana ve diğerlerine ara sıra mızızlanma, ileri geri konuşma, yürüme, pankart asma ve hatta başkaldırmalar için göz yumar. ya da yumar gibi görünür. bu patlamaya ramak kalmadan önce emniyet süpab'ının gevşetilmesidir.

madde 4: ancak devlet'in göz yummasına (!) rağmen yapılacak eylemlerin yine de devlet nezareti ve gözetiminde gerçekleşmesi gerekir. bu eylemlerin kat'iyen devlet'e ve onun çarklarına zarar vermemesi şarttır.

itaatsizlik ancak bu koşullarda gerçekleştirilebilir.(*)

madde 5: yine de eylemin sonunda devletin koymuş olduğu bir diğer yasalara göre yapılan eylemin suç olduğunu zımnen kabullenip içeri girmeyi göze alabilmek gerekir. bunu da devletin polisi yapar.

özet olarak sivil itaatsizlik demokrasi denilen komikliğin içinde yer alan ve sanırım yine devlet tarafından

25 ÜÇÜNCÜLER

hazırlanan bir mizansen çerçevesinde oynanan bir
soytarılıktan başka bir şey değildir.
dört duvar arasında tepinmek yasaktır.
tepinen kafasına bir tokmak yer.
sen yine de tepinip sivil itaatsizlik yapıyorsun.
kafana tokmağı yiyorsun..
ama itaatsizlik yaptığın için müsterihsin ve yaptığın
itaatsizliğe karşı yediğin tokmağa da ses çıkartmıyorsun.
bence kepazelik.
çok laf ettim.
sevgiler
aykut

()çocuk haftası'nda sururi bir kapak çizmişti. iki çocuk
mayoları ile denize girmeye hazırlanıyorlar. başlarında
zebella gibi bir bekçi. -burada denize girmek yassah!
çocuklar:
-bekçi amca biz demindenberi soyunuyoruz, söyleseydin
ya.
cevap:
-soyunmak yassah değel denize girmek yassah !*

bir dünya hali

bugünlerde herkes çevresini korumaya çağrılıyor. herkes "çevreye" gereken önemin gösterilmediğinden şikayetçi. herkes yakılan ormanlardan, çöp ve atıklarla pislene sular dan, göllerden, nehirlerden söz ediyor.

herkes tepemizde artık bir tül bent gibi incelmeye başlayan tabakalardan, nesli tükenen sineklerden ve kuşlardan, nehirlerde sırtüstü yüzen ölü balıklardan bahsediyor.

ve baş parmaklarını avuçlarının içine gömerek havaya kaldırdıkları yumruklarının tehditkar işaret parmaklarını, ciddi ve hüzünlü bir biçimde sallayarak "atom reaktörlerinden" söz açıyorlar.

"zinhar!..." diyorlar. ve "sakın haaa!..."

radioaktiviteleri, çekirdek parçalanmaları, yarı zamanları, fisyonları, füzyonları ve ışımaları ile...

sözü saç ve koltuk altı spreylere getiriyorlar...

ürettikleri karbondioksitlerle...

flurokarbonlarıyla...

ve herkes hınzırca bir sırıtmanın ardında (öteki diğer herkesin) bir gün kendi pisliklerinde boğulacaklarının gönüllü apokaliptik haberciliğini üstleniyorlar...

herkes herkese bilgiççe soruyor:

"sonunda büyük reis seattle'ın kehaneti gerçekleşiyor!..

...tanıyorsunuz değil mi büyük reis seattle'ı?

kendisi... hani canım şu..."

halen canlı olarak içinde yaşamakta olduğumuz bu filme makas vurup sansür ve montaj dahi etmeden tarihi olduğu gibi iki veya üçyüz yıl geriden başlatsak... diyorum...

o günden başlayıp insanlara tek bir ağaç dahi kestirtmesek...

ihtiyaçlarından katiyen bir fazla av hayvanı avlatmasak...

27 ÜÇÜNCÜLER

ve mabadlarından çıkanları da her seferinde ihtimamla sabunlu sularla yıkatarak, suda hemen eriyen gazete kağıtlarına sardırıp öyle attırsak...

- gazete derken promosyonun her türünü de yasak etsek... -

savurganlık yapmasak...

ve atom denen ejderhayı, mantarınlan beraber sıkısıkiya kapattığımız şişeden dışarı salmasak...

ve onunla hiç tanışmasak dahi...

- kurgu bilimlerin paralel dünyalar teorisinde böyle bir şeyler olabiliyormuş... öyle diyorlar... -

kat kat apartmanlar inşa etmesek...

çok çocuklar doğurmasak...

yediğimizden fazlasını hiç bir zaman yetiştirmesek...

gürbüz, sağlam, sağlıklı, mutlu nesiller ve her şeyden önemlisi bozulmayan bir doğa ile iç içe, yanyana yaşayıp dursak...

tertemiz denizler, göller, nehirler, yemyeşil ormanlar, dumansız, zehirsiz, katıksız bol oksijenli bir hava...

buydu değil mi bizim rüyamız?

bu bizim elimizde...

ve...

bir gün hiç beklenmedik bir felaket gelip kapımızı çalincaya kadar...

göktaşı mı desek, meteor mu desek, güneşte meydana gelen anormal bir püskürtü mü desek, kıyımızdan geçen bir kuyruklu yıldız ve dolayısıyla korkunç zelzeleler, su taşkınları, seller, yangınlar, radyoaktif ışınlar, ısı, toz, duman, bulutlar mı desek...

- bu savaş sanayisi başımızdayken bence bunlara bile gerek kalmayabilir... -

ve etraf durulduğunda şimdiye kadar doğaya ve dahi tanrıya her zaman hamdü sena eden ve **doğa**'sınla ve **tanrı**'sınla uyum içinde ve mutlu yaşayan, mutlu yaşamaya azami gayret gösteren hayatını o güne kadar

28 ÜÇÜNCÜLER

insan(!) gibi sürdüren ve tabii en önemlisi, filmi üçyüzyıl geri aldığımız ve kendilerine sunduğumuz "cennet senaryosunu" harfiyen uygulayan ve fakat her şeye karşın ve rağmen, zavallı bigünah insanoğlunun (tabii kızının da) halini varın gelin bir tasavvur edin.

bir taraftan önüne konulan "cennet senaryosundaki" rolünü eksiksiz oynayan insancıklarımız...
diğer taraftan kendi duhulu, suçu, taksiratı olmadan, önleyemediği doğal afetler sonucu harabolmuş bir dünya...

tek bir ağaç kalmamış, hava, su ve toprak, zamanında dinazorların bile canına okuyan yoğun bir toz bulutu ve ışıma altında çökmüş, kül olmuş...
ve bu kadar felakete hazırlıklı olmayan insancıklarımız teker teker, sapır sapır dökülüp gitmişler...

bitmedi.

ikibin senelerinin perspektifinden bakıp –tabii bizim için - felaket diye nitelenebilecek doğanın içler acısı bu durumunda, (tabii kimin için içler acısı, burası belli değil) bütün imkansızlıkların ve koşulların yarattığı o devrin bir sürü yarattığı olacaktır.

gözleri olmayan kabuklu antenli çirkin (tanıdık sanki...) böcekler...

o toz bulutları ve o pislikler olmadan hayatta kalmaları imkansız dev kanatlılar...

gama veya beta veya hem gama hem de beta ışınımından son derece iyi beslenebilen sürüngenler...
ve o sürüngenleri avlayan yırtıcı, yumurtlayan memeliler...
ve onları avlayan, öldüren, parçalayan kül rengi, kıllı, bastıbacak ve çıplak, belki de tek gözlü, kambur homonoidler.

doğalarının doğası gereği ve de doğanın gereği artık üzerlerinde yüzen pislik ve yağ birikintilerini ve hayvan leşlerini elleri ile iki kenara itip kana kana içtikleri su birikintilerinden hiç etkilenmeyen, artık güneşin delip

29 ÜÇÜNCÜLER

geçemediği kalın toz/bulut tabakasından yağın radyoaktif yağmurun bile onlara tesir edemediği, önce hayvanları daha sonra birbirlerini parçalayıp yiyen **homo vulgaris...**

şimdi...

aynı mantıktan yola çıkarsak bu insanların mutlu olarak yaşadıkları ve şikayet etmedikleri (edebilirler mi ki?) böyle bir ortamda, onların bir tek ağaç bile dikmemeleri, etrafı sorumsuzca pisletmeleri, kirletmeleri, vahşice avlanmaları, hunharca öldürmeleri, sürdürmek zorunda oldukları hayat için gerekli midir?

- sanki bugün yaşadığımız, bize yaşatılan yaşamın aynısı... -

ve her ne olursa olsun, yine aynı mantıkla barbarlıklarının, ve bize göre göreceli mutluluklarının ve yaşam amaçlarının bütün ve yegane gayesi bunlar değil midir?

artık bu dünya doğası ile tanrısı ile geri alınamaz bir biçimde - gayri kabili rücu - onların değil midir? böyle bir felaket, bu şekilde bir değişim, buna benzer bir evrim veya evrenin "sonsuz, nihayetsiz boşluğu..." içinde paralel dünyalarımızın herhangi birilerinde veya hayal dünyalarımızın sonsuz boşluklarında olabilir miydi acaba?

bence mutlaka...

ve o mekanlar ve o kurgular, o hayal dünyalarında, kısır olmayan bir döngü içinde, olmuş süregelen veya oluşmakta olan veya olmuş, olgunlaşmış, geçmiş, çürümüş, dalından yere düşüp yeniden olmaya yüz tutmuş, üçbuçuk satır önce sözü edilen yaşam biçimleri, süreçleri olabilir miydi acaba?

bence mutlaka...

ve bütün bunlara rağmen "cennet seneryo" yazarları üzerinde yaşadıkları dünyaların geçirdikleri ve bundan sonrada kat edecekleri zaman biriminin geri alınamaz sürecinde, arpa boyu bile olmayan ölçüleri içerisinde, algıladıklarını sandıkları anlamsız "diyalektiklerinle" uğraşp, o devasa, o evrensel, o uçsuz ve bucaksız

30 ÜÇÜNCÜLER

sürekliliğin filmini durdurup, hele hele ters yüz edip ufak hesapların "nedenlerini" bulup buluşturup yine de "sonuçlarını" tahrif etmeye mi kalkarlardı?..
onlara bu filmi geri mi aldırırlardı?
yine müdahale mi ederlerdi?
bunu yapabilirler miydi?

o barbar dünyalardaki oynanan oyunu bile bile, koca süreklilik boyunca ehemmiyetsiz, kopuk kopuk diyalektik mantıkları içinde **determinan** olmaya mı kalkarlardı acaba?
olmaları mı gerekir?
veya olmamız gerekiyor mu illa?
olursak ne kadar olabiliriz?
veya olmaya ne kadar hakkımız var?

özet olarak...
acaba insanoğlu bundan altmış ila yüzotuzmilyar yıl önce var olmuş olsaydı ve bugünkü medeniyeti yaşasaydı dinozorların nesillerini korumak için de bu kadar özveri gösterir miydi?
kopan büyük gürültülü felakete rağmen yine de o hayvancıkların yumurtalarını teker teker toplar mıydı?
yoksa acımasız doğa ve evrimi karşısında birleşmiş milletlere gökyüzünden birden bire düşen bir meteoru şikayet mi ederlerdi?

30temmuz1995

deniz'in yorumu 30-9-2007

bence bu çevreciliğin iki yönü var. hem sahip olduğumuz güzelliklerden yoksun kalmak acı geliyor hem de insanın geçmişisi ne olursa olsun o geçmişe bağlılık, özlem duyup, gelecek ne getirirse getirsin hayıflanmak gibi bir özelliği var.

evet... insanlar zamanında var olsalardı, dinozorları da kurtarmaya çalışırlardı.

31 ÜÇÜNCÜLER

evet... eğer çöp dolu bir dünyaya doğsalardı, onun arınmasını istemeyecekler, korumaya çalışacaklardı. elbette bazı değişimler yavaş yavaş, sinsi sinsi, yani alıştıra alıştıra olabilir. insanın belleğini silerek... onu var olduğu ortama yabancılaştırarak... örnek... memleketimizin şehirleri, kasabaları, köyleri... elbette bazı değişimler kaos içinde, ve öyle hızlı olur ki... insan neyi yitirdiğini neyi özleyeceğini şaşırır. örnek mi... memleketimizin şehirleri, kasabaları, köyleri... insanları... dili, inancı... yine de... sonunda.... hayatın neresinde olursak olalım, ne kadar köksüzleşmiş yozlaşmış ya da yalnızca değişmiş olursak olalım... o çıktığımız yumurtaya dönmek isteyeceğiz hep. oysa bunun çaresi yok. değişimi kabullensek de, kabullenmesek de... bu yüzden çocuklarımıza elimizden geldiğince çok güzel, saf, ari, temiz düşünceler, duygular, ilişkiler, çevreler vermemiz gerekiyor. özleyecekleri, dönmeye çalışacakları bu olsun diye...

*sevgiler...
deniz kızı*

benim yanıtım
deniz kızı merhaba,

*bir dünya hali için yapmış olduğun eleştiriye teşekkür ederim.
hiç bu kadar çabuk okunacağını tahmin etmemiştim.
söylediğin her şeyde ahlak, estetik, iyi niyetler ve dünya için bir umut
özleminde yerden göğe kadar haklısın.
geçmişe olan bağlılığımız ve gelecek için endişelerimiz hep olacaktır.
ve bu bağlamda geleceğe ve çocuklarımıza güzel şeyler*

32 ÜÇÜNCÜLER

aktarabilmek için elimizden geleni ardımıza koymayacağız.

ve elbette bütün değişimlerin sonunda bizi çeken bir muhteşem kuvvetin iradesinde çıktığımız yumurtaya dönmek isteyebileceğiz.

ancak yazının amacı bu değil.

birincisi insanoğlu bilimden aldığı "icazetle" (buna müsaade de diyebiliriz) teknolojiye aktardığı bilgiyi daha sonra utanmadan sermayeye devrederek dünyanın yıkımı için elinden gelen her şeyi yaptı.

halen de yapıyor.

ikincisi bütün ümitlere rağmen üzerinde yürüdüğümüz ipin her an sarkması, kopması ve birlikte aşağılara düşmemiz muhtemel. sanki son her an karşımıza çıkacak gibi...

buraya kadar olan kısımda kaderimizi halen ellerimizde tuttuğumuzu, halen bir fırsatımız olduğunu, halen bizleri bir şansın beklediğini söyleyebiliriz.

ölen kelebekler, incelen ozon ve kuruyan dereler için...

fakat yazıda anlatmak istediğim bu fırsat ve şanslar bizlere verilse bile sonuçta baştanbaşa çiçekli ve ormanlar içinde, içinden şırl şırl sular akan cennet bir dünyanın bizi bekleyeceğini sanmak bir at yarışı tahmini kadar rastlantısal olur.

dört günlük doğru dürüst bir hava ve on saniyelik bir deprem tahmini bile yapamayan bir teknolojinin yüz sene sonrasını projekte edebilmesi ve insanoğlunun bütün iyi niyetlerine rağmen geleceği için bir planlar yapabilmesi biraz zor...

bütün bunların dışında yazı apokaliptik, kapkara bir senaryodan başka bir şey değil. bir kurgu. fantastik bir öykü.

ancak - tanrısal veya değil - determinist bir gücün yönettiği kaderimizde insanoğlunun bu oyunda hiç bir şekilde determinant olamayacağı kurgu ve hayalin dışında bir postulat.

33 ÜÇÜNCÜLER

*belki de tekrar olacak ama yine de yazmak istiyorum.
goethe'nin faust adlı eserinde doktor faust karsı karsıya
geldiği evrenlerin ruhuna "kendisinin faust olduğunu ve o
yüce ruhla aynı olup ona benzediğini" haykırır. evrenlerin
ruhu güler ve karşılık verir: "sen ancak hayal edebileceğin
bir ruha benzeyebilirsin; bana değil!"
biraz önce de dediğim gibi bilimi sağmal bir inek gibi
sağıp, teknolojiyle genleri değiştiren, yeni genler yaratan,
yeni bir insani ayağa diken, beyinleri kontrol altına
almaya çalışan insanoğlu (bir kısmı) bu davranışları ile
bilinmeyen bir kuvvete meydan okuyor.
bu da düpedüz determinant bir davranışın başlangıcı ve
insanoğlunun sonu olabilir.
demek istediğim aşağı yukarı buydu.
biraz uzun oldu.
bunu aynı yorumun altına yazmak istemedim.
fakat söylemeden de edemedim.*

*sevgiler
aykut*

gezegen

insanlar, daha doğrusu bilim adamları onlarca senedir dünyamızın dışında hayat olup olmadığını merak ediyorlar...

ve araştırıyorlar..

aslında araştırılan ne?

hayat mı... ama daha çok latin kökeninin gösterdiği doğrultuda "vivere"... yani canlı mı, canlı olmak mı? üzerinde yaşadığımız gezegenin bir yıldıza tesadüfen bu kadar yakın, ya da bu kadar uzak olması, gezegenin belli perodlarda hem kendi etrafında dönmesi, hem de kendi ısı kaynağının etrafına dönmesi, onu ısıtan yıldıza doğru yine belki de tesadüfen şu kadar derece eğimi bulunması... bunların hepsinin toplamında, belki de milyarlarca yıl içerisinde bütün bu tesadüfleri pekiştirmek için gezegene çarpan meteorlar, patlayan yanardağlar bunların doğurduğu felaketler (!) vesaire vesaire... ve bütün bu tesadüflerin kaçınılmaz sonucu olarak taşların ve bir atmosferin oluşması...

ve ilk tek hücreli...

bu tek hücreli dediğimizde bir iki atomun da yine tesadüfler eseri bir arada buldukları sıralarda yukardan gelen bir takım ışınlarla birden bire tesadüfen canlanmaları... yani içinde mutlaka ya da tesadüfen bir sürü ışınları ve radyasyon bulunması

ünlü ingiliz masal dünyasının esrarengiz büyücüsü merlin'in boş kütük üzerine sihirli sopasıyla "tık" bir kere vurmasıyla "hoop" ortaya çıkan cüce...

her neyse... bunların hepsi yaşam, hayat, dediğimiz olgunun var olabilmesi için gerekli olan koşullar. yani atomlar, moleküller ışınlar vesaire; ve bunlar olmadan ne süpürge otu ne de insan olabildi.

yani...

maydanozu, çınar ağacını ve katil balinalarla termitleri bir kenara bırakırsak, ki anlattığımız anlamda bunların hepsi canlıdır; biz bütün bu tesadüflerin ve birilerinin (!) uğraşı

35 ÜÇÜNCÜLER

ve didinmeleri sonucu olan mükemmel canlı yaratıklarız...
sanki yani tesadüfler³ durup durup habire bize çalışmışlar
gibi bir durum...

kimilerimiz bu gelişme teorisinin ısrarla arkasında durarak
insanoğlunu dedelerinin dedeleri olan tek hücrelileri kendi
öz mirasçıları olarak kanıtlamaya çalışıyorlar... darwin'den
kinaye...

kimilerimiz "olur mu öyle şey, o zaman neden onbin
seneden beri orangutanlar evrimleşip insanlaşmıyor"
diyerek soyumuzun sopumuzun bir diğer yerden getirilip
ısmarlama buralara bırakıldığını iddia ediyor... kasten...
deney amaçlı... ufo'cular vesaire...

bir diğer kimilerimiz ise bütün bunlara bıyık altında
gülüyor. "kitap var" diyorlar... "kitap..." "açın okuyun...
yazıyor orda olayın nasıl olduğunu" hatta sene ay gün
dahi vererek "işte tamı tamına beşbinyediyüzyetmişdört
sene bilmem kaç ay önce... halis çamurdan"... kitap ehli
olanlar...

fakat bütün bu teorisyen iddiacılar; canlı olabilmek için
hangi evrelerden geçmiş olursak olalım, sonuçta gezegen
üzerindeki hiyerarşik düzen içerisinde canlı denen en
mükemmel örneğin insanoğlu olduğunu ve onun da tüm
evrende eşi benzeri bulunmadığını bir kerede söyleyip
tuhaf bir egosantrikliğin içine düşüyorlar...

yani...

ne arıyorsunuz sonsuz evrende?

canlı...

nasıl yani...

işte böyle omuzlarının üzerinde içinde beyni olan bir kafa,
iki eli iki bacağı, kafası kolu olan oturan kalkan, alet
kullanabilen, bunun için de bir başparmağın mutlaka
olması gerekliliği... falan falan...

yani insanoğluna benzeyen...

illaki...

³ tesadüf diye bir şey yoktur...

36 ÜÇÜNCÜLER

tamam, tamam; tam tamına bize benzemeyebilirler...
mesela kafalar armudi, gözler badem, burun iki delik
nokta, ağız var yok arası hokka, ince uzun kollar sopa
bacaklar, elbise giyme alışkanlığı olamadığı için de alenen
gözükten yeşilimsi ten renkleri...

diyelim ki mesela gittik oralara; alpha centauri
yakınlarında bir gezegene... iki ayak üzerinde zor duran
sivri burun, patlak göz, sırtı dikenli onbeş parmaklı
canlılar... pazar günleri vasıtalarıyla çocukları
gezdiriyorlar...
olmadı...

öyle timsaha benzeyen yaratık canlı olabilir ama bizim
aradığımız değil...

dönelim süpürge otuna, maydanoza ve termitlere...
kimilerine bir nazar atfetmek lüzumunu bile
hissetmiyoruz, kimilerini "canlı" oldukları halde çorbaya
doğruyoruz, ktır ktır, bıçakla, bir kimilerini ise boyu beş
milimetreyi geçmediği ve alakalı alakasız ayaklarımızın
altında ya da mutfak bankosunda dolaştığı için fark
etmeye gerek bile duymadan ezip geçtiğimiz canlılar...
bunlar da canlı... hem de nasıl... ama yok... aradığımız
bize eş değerde olacaklar... daha aşağısı kurtarmıyor...
yani olmadı ya çorbaya maydanoz ya da karınca ilacı...
bi de şu var...

tesadüfen üç beş başı bozuk atomun (tamam tamam,
onları oraya birileri de koymuş olabilir; inkar etmiyorum)
üzerlerine ikiyüzonbeşmilyon voltluk bir şimşek düşmeden
önce ne haldeydiler acaba? mesela kıyıda köşede duran
kendi halindeki bir azot atomunun içindeki atom altı
parçacıklar deli gibi dönerlerken buna bir "can" diyebilir
miyiz... ne de olsa hareket halinde... fakat irade yok... mu
diyorsunuz...

"gidip te şurada duran karbonla hidrojene bir yaslanayım"
diye aklından geçiriyor mudur... ama sen burada bu
gezegene kazık kakmış bi yerlere bile oynayamazken, o
aynı anda iki yerde bile bulunabiliyor... (bkz:teorik fizik)

37 ÜÇÜNCÜLER

ama tabii ötekilerle rastgele bir arada bulunduğu bir sırada elektriği yediyse bu da başka bir "can" oluyor herhalde...

ya da ne olduğunu dahi bilmediğimiz evrenimiz... o'na da canlı diyebilir miyiz... acaba büyüyüp büyüyüp yeniden mi küçülüyor... ya da kara deliklerin bir ucundan girip bir ucundan çıkarak yeni evrenler mi doğuruyor...

her neyse...

zaten ondan sonrasını da tahmin etmek hiç te zor değil...

"can"ın nerden başladığını, çizgi altı, çizgi üstü karar vermemiz lazım... çünkü deniyor ki, oradan şuraya gitmeyi belki de akıllarından bile geçirmeyen atom altı parçacıkları bu konuda insanı hayretlere düşürecek şeyler yapabiliyor.

gezegen 2

yani onları oraya dışardan birilerinin getirip koyduğuna neredeyse inanacağım.

neden dersen, bu dünyanın canlıları iptidada o kadar hengame içinde zar zor bir tek tane hücre edinip, çalışıp çabalamışlar hücreleri ikiye beşe ona çıkarmışlar... sonra denizlerden karalara çıkmışlar...

bu "onların dünyası..."⁴

bizim değil...

neden dersen, birileri getirip koyduktan sonra iş karın doyurmaya gelmiş... tamam... olabilir...

ilk önceleri taş, mızrak, ok vesaire önlerine ne gelirse öldürmüşler... öylesine... çığ çığ...

sonra ateşi bulup kızartmışlar...

o da iyi...

fakat ondan sonrasına aklım ermiyor...

senin neyine gerek atın sırtına eğer, eşeğinkine semer, filin sırtına salon salamanje oda koymak, köpeğin boynuna tasma...

senin neyine gerek aslanı sırtları devekuşunu tel örgüler arkasına hapsedip elaleme seyirlik sunman...

senin neyine gerek farecikleri, şirin şempanzeleri iğneler sokup hasta etmek...

demek sen hırslı, biraz da manyak bir yaratıksın...

"şimdi yapalım benzerimize" ye pek benzemeyen...

demek sen onun için ufo'lardan, evrende olası diğer yaratıklardan bunun için korkuyorsun... bir istiladan...

filmlerde, romanlarda, televizyonlarda nasıl yukardan

hoop gelip bizleri nasıl hapır hupur yiyeceklerini

kuruyorsun... günün birinde,

aynı senin yaptığın gibi...

⁴matrix'te ajan smith'in morpheus'a söyledikleri:"bu dünyadaki bütün yaşayanlar çevrelerinle bir uyum oluşturuyorlar. ama ne yazık ki insanlar öyle değil... .siz bir bölgeye yerleşip ürüyorsunuz... sonunda etrafınızdaki bütün doğal kaynakları **tüketinceye** kadar devam ediyorsunuz... **insan türü bir hastalık...**

39 ÜÇÜNCÜLER

hiç aklına doğru dürüst bir yaratık gelmiyor...
sapık mısın nesin...

40 ÜÇÜNCÜLER

birinciler ikinciler

bu ülkede iki tip insan yaşar...

birincileri %47'dirler ve her şeye hakimdirler...

ikinciler geri kalan %53'tür ama değil hakim mübaşir bile olamazlar bi türlü...

birincilerinin yaşamları 1453 polis, 2746 koruma, 62 zırhlı araçla gayetle muhkem biçimde koruma altındadır...

ikincilerin yaşamları parklarda, duraklarda, meydanlarda, yukarda anılan polislerden arta kalanlar tarafından kafalarına inen coplar, gözlerine sıkılan gazlar, kurşunlarla; ana avrat sövülüp, yerlerde sürüklenip tekmelendikten sonra kodese...

birinciler milletin bir yerlerine koyarlar...

ikinciler tedbir olarak eller mabad ile apış arsında dolanırlar... ne olmaz ne olmaz...

birinciler üç karı geçindirmek için kaçak binalar yaparken kaçırdıkları vergi paralarından güllerle taziye ziyaretine giderler...

ikinciler ise fakirdir... anca kır papatyası ya da bilemedin iki sap karanfile yeter güçleri...

birincilerinin hocaları şeyhleri; bir ilahiyatı öğretmek soytarılığı ve kisvesi altında ufak çocukları şaaparlar (bir kerecik!..) ve nedense hep o ilahi evlerde gaz tüpleri patlar, yangınlar çıkar ölen bebeler belli bir adrese havale edilir...

ikinciler 'muasır medeniyet seviyesinin' okutulduğu okullarda kolluk kuvvetleri tarafından haftalık çizelge mucibince muntazam olarak dövülürler, öğretmenleri ise sudan sebeplerle içeri tıklılırlar...

birincilerin bastıkları gazetelerin dazlak kafalı gür sakallı sahipleri genelde padişah efendimize aşkıtlılar... ve dolayısıyla günde ellibeş yalan yazarlar, illa da padişah derler, dilleri mabad yalamaktan kösele olmuş bir vaziyettedir... bunların hepsi dışardadırlar...

41 ÜÇÜNCÜLER

ikincilerin gazete yazarları içeriye, dubleks hücrelere abonedirler... direnen muhalif gazeteler ise el değiştirilip kayyum atanıp hükümet sözcüsü olurlar...

birinciler (yukarda belirtildiği gibi) bazı müteahhitlerin; milletin anasını şaaapmaktan ilham alarak habire habire yasaların 'anasını' şaaparlar...

ikinciler halen bir değil, beş değil yüz kere şaaapılmış yasaların anasına halen salakça bel bağlarlar... (yuh!) birincilerin evlatları vatani görev denilen uydurmasyona katiyen kulak asmayıp testislerinden dolayı rapor alırlar... ikinciler habire şehit, habire şehit, habire şehit, habire şehit, habire şehit,..

birincilerden bazıları güvenlik gerekçesi ile yavrularını istimbot ile çocuk yuvasına gönderirler...

ikinciler çamurlu yollarda ayaklarında tokyoyla bir saatte giderler okulun damına...

birinciler yüz kişidir ve var olan milletin varlığının %80'ine sahiptirler..

ikinciler; yani geri kalan yetmiş küsur milyon varlığın % 20'sine...

birincilerin sen/ben'le, benzinle, bombayla, terörle körükledikleri kargaşaya...

ikinciler burunlarını pencereden dahi çıkarmadan eyvallah ederler...

birinciler parmaklarını gökyüzüne doğru kaldırıp, tehditkâr sallayarak bir ilahi varlığın adaletinden, yaşam sonrası hurilerinden ve falan filan ırmaklarından dem vurur ve giderler...

o gidince de ikincilerin başına yukardan taş yağar, çamur yağar, sefalet yağar...

birincilere; bu ilahi adalet denilen makam habire yürü ya kulum der...

gökyüzündeki "yürü ya kulum " dediği halde bu ikincilerin kıcı sanki zamkla sandalyeye yapışıktır; bi türlü yürüyemezler...

birincilerin saflarından ne şehit ne de gazi çıktığı görülmüş şey değildir...

42 ÜÇÜNCÜLER

ikincilere verilir bu payeler; velakin herkes onların bok yoluna 'niyazi' gittiklerini bilir...

birinciler her zaman birincidirler...
ikinciler ise ikinci bile değildirler...

içimde öyle bir his var ki

diğer taraftan ingilizce "i have a feeling that..." teki söylem türkçeye "içimde öyle bir his var ki..." diye çevrilebilir.

burada bütün yaşam gayet normal ve akılcı bir süreç içinde seyretmekte iken insanın kafasına birden bire bir saksının düşmesi ve bunun da daha önceden "i have a feeling..." ile haber verilmiş olması, olayın aklın emperatiflerinden biri olan mantık ile açıklanabilmesi imkansızdır. olayın daha önceden bu cümle ile haber verilmesi ve hiçbir mantiki dayanağı olmayan olayın gerçekleşmesi ise aklın dayanakları olan + bilim tarafından, bilimin meta, para ya da ortho gibi kısımlarına sürgün edilir. tabii şimdilik.

eğer olay bir şekilde açıklanmaya kalkılırsa: bir kalıp gibi kimsiz duran "zaman" içerisinde "geçmekte olan", geçmiş ve şimdiki yaşamla bütün gerçeklikleri taadit edip ondan bir yasa çıkartabiliyor. ancak yürüdükçe üstüne gelmekte olana, yani gelecekteki zaman katmanlarına bir yasa koymak mümkün değil.

yağmurun yağacağını, para piyasalarının hareketleneceğini, bir kanser hastasının en sonunda öleceğini büyük bir kesinlikle saptamak üstümüze doğru gelen zaman katmanlarında olacakları üç aşağı beş yukarı doğru saptayabilmek, elbette ki hakikat değil. bu ancak bir kehanet. diğer taraftan saksı olabilirliklerini matematiksel "rastlantılar" altında toplamak istemek, yine eninde sonunda bilinmesi mümkün olmayan, neler getirecekleri bilinmeyen zaman katmanlarını mutlaka anlaşılabilir, izah edilebilir bir bilim dalının kanatları altına sokmak zorlamasından başka bir şey değildir.

bir başka açıdan bakıldığında fatalist inanç kalıplarından kurtulabilirse, gelecekteki olacakları ancak determinist bir akılla algılayıp izah etmek mümkün.

burada determinanın içinde bizatihi mevcut olan gerçekler

44 ÜÇÜNCÜLER

toplamının matematiksel hakikati, zaman katmanlarının "gelecek" faslında ve anda, şimdide bilinmez olması, onları hakikat olmaktan alıkoyamaz. zaten içinde yürünen zamanın o anına gelindiğinde ve o an "şimdi" olduğunda bütün olayların akışı bilimselliklerini kazanıyorlar. adamın yola çıkış saati, yürüdüğü yollar toplamı, hızlanması ve yavaşlaması, yolda durup birisi ile konuşması ve sonunda o dar sokaktan geçerken, zaten eğreti duran saksının bir kedi tarafından itilerek aşağıya yuvarlanması ve o anda oradan geçen adamın kafasına düşmesi bir çok boyuttaki zamanın daha önceden belirlenmiş bir koordinasyonu sonucu olur. bütün bu olayı "if / then" e vurursak, matematik bizi bir "hakikate" götürür. ama ancak olay tamamlandıktan sonra. o zaman olaydan on dakika önceki "içimde öyle bir his var ki.."yi nasıl açıklayacağız.

Doğa Koleji satıldı... İşte yeni sahibi

Doğa Okulları'nın tamamının satıldığı açıklandı. Okulların kurucusu Fethi Şimşek, ellerindeki hisselerinin yüzde 100'ünün Ömer Saçaklıoğlu'na satıldığını duyurdu. Satış işlemi, Metal Yapı konut ile Fethi Şimşek ve Turkven tarafından danışmanlık verilen yabancı yatırımcılar arasındaki anlaşmanın imzalanmasıyla sonuçlanmış oldu.

Doğa Okulları kurucusu Fethi Şimşek yaptığı açıklamada, "Kurup yıllardır itinayla büyüttüğümüz okulumuzu bu kıymetli ve hayırsever işadamına devretmek bize gurur veriyor. Doğa Okulları yıllardır başarıyla taşıdığı liderlik bayrağını, Türkiye'nin en büyük gayrimenkul şirketlerinden birinin kurucusu ve sahibi olan Ömer Saçaklıoğlu ile daha yükseklere taşımayı hedeflemektedir" dedi.

ÖMER SARAÇLIOĞLU KİMDİR?

1980 yılından beri gayrimenkul geliştirme konusunda Metal Yapı Konut şirketiyle faaliyet gösteren Ömer Saçaklıoğlu, özellikle üst segment eğitim kampüsleri, ofis, rezidans, AVM ve otel konusunda çalışmalarını sürdürüyor. Yakın geçmişte birçok projeyi tamamlayan Metal Yapı Konut'un şu anda devam eden projeleri de bulunuyor.

OKUL

çok idealist bi adamsın...

diyelim mesela...

bi yerlerde babadan kalma büyükçe bi arazi üzerinde

eskiden kalma bi de binan var...

neyse...

bütün binayı ustalar falan tutup elden geçiriyorsun...

odalar...

salonlar...

dışarda spor tesisleri...

46 ÜÇÜNCÜLER

sonra aramaya koyuluyorsun...

-ahmet bey... böyle böyle... benim bi fikrim var... bi okul açmayı düşünüyorum. hatta bina ve tesisler falan hepsi hazır... acaba müdür olarak bu görevi üstlenir misiniz... daha sonra...

ismail hoca, memduh öğretmen, adviye hanım...

-hocam ingilizceyi siz üstlenir misiniz acaba. duydum ki hocanım da eliş derslerine giriyormuş. onu da bi razı etsek. ne dersiniz...

derken odalar dolmaya başlıyor...

yeni müdür, hocalar, öğretmenler, temizlikçi kadınlar, kalorifer dairesine bakan adam, elektrikçi, bahçıvan... ve onlarca ve onlarca çocuk...
civil civil...

derslerden sonra sık sık öğretmenler odasından toplanılıyor. hemen hemen herkes orda. sen de ordasın ve eğitimin, eğitmenin, çocuklara bir şeyler vermenin heyecanı içinde bir uğultu halinde konuşmalar sürüp gidiyor.

güzel bir şeyler yapmanın mutluluğu...

işler iyi gidiyor.

yeni talebeler, yeni öğretmenler... ve...
gelirlere bakıyorsun... devamlı artmakta.

günün birinde şehir kulübünde arkadaşlarla oturup bir şeyler içip ordan burdan konuşurken, nedense taş gediğine oturuyor...

ve sen şehrin sayılı zenginlerinden, iplik tüccarı abdürrahim camdanbakar'a okulu satmayı teklif ediyorsun.

üç aşağı beş yukarı yediyüzelli milyona anlaşıyorsunuz...
noter...

imzalar...

devr-i teslim...

47 ÜÇÜNCÜLER

merasimler...

şimdi neresinden baksan, dokuz dönüm arsa üzerindeki bina, basketbol ve voleybol sahaları, bir park, ufak bir koru ve tesisleri şunları bunları; öylesine satmaya gitsen. taş çatlasa iki, bilemedin üç milyondan fazla etmez... yani tapu değeri, rayiç değeri bu...

eee. peki ne sattın sen geri kalan yediyüz küsur milyona? masa, sandalye, tenis kortu, kitap, raf, su tesisatı, kalorifer dairesi, kara tahta... güzel de, geri kalan nedir? elle tutulmayan, gözle görülmeyen bir emek...

eğitim...

ve bunu çalıştıran, ayakta tutan; fedakarlıkla çocuklarının üzerine titreyen bir öğretmenler gurubu...

emek...

bilgi...

ve insan gücü...

bunları sattın sen yediyüz küsur milyona...

insanları...

hatta kaloriferciyi, elektrikçiyi, bahçivani, hepsini...

48 ÜÇÜNCÜLER

biliyor musunuz...

bu *kafa* çok önemli bişeydir... kafa dediysem hani iki omuzun arasında duran boynun üstündeki kafa... diyelim ki mesela saçlarınız uzadı... evde ayna var... eee makas ta var... hatta belki de operasyona yardımcı olabilecek bir eşiniz veya bir başkası dahi olabilir... elinize makası alıp önce yanlardan sonra da arkaları eşinize havale edip: "tamam mı... oldu mu" diye böylece bir saç traşını evde kendi kendinize bitirebilirsiniz...

olur mu öyle şey...

olur olmasına da

imkanı mı var...

saçma sapan elegüne rezil mi olalım... öyle palyaçolar gibi...

ne yapılır...

tabii ki bir berbere gidilir...

önlük... nasıl istersiniz... yıkama... tarak makas... şak şak şak... favoriler kalsın... koyu sohbet... tekrar yıkama...

kurutma... losyon... fırça... fön...

altmış kağıt... bilemedin elli... bahşiş hariç...

bu kafanın üstünde biriktirip biriktirip, ne işe yaradığı bilinmeyen habire büyüyen kıllarına verdiği önem...

bu işin erkek kısmısı...

bunun bi de kadın kısmısı var:

ilk önce kesim, sonra boyama, sonra röfle, sonra sıcak hava, sonra balyaj... sonra... ne bileyim bir sürü muamele...

sonunda: sarı-kahve-mor-yeşil-bukle bukle acayip bişey... bunda altmış kağıtla da kurtulamazsın...

dişler mesela...

televizyona bakarsan... ooho...

fırçalar... macunlar...

onlarcası var...

düz fırçası... otomatik fırçası... ince olanlar... yuvarlak olanlar... macunlar... macunlar...

49 ÜÇÜNCÜLER

fakat illa da beyazlık...
ekrana çıkan deve dikenini görmüş merkep yavrusu gibi
yayvan yayvan sırttan bütün model hanımların; bu
fırçalarla bu macunlarla fırçalanmış dişleri nedense
fotokopi kağıdı gibi bembeyazdır...
zaten istenen de bu değil mi...
ağzını açtın mı... sırttın mı... herkes "ooo ne güzel dişleri
var" desin...
vitrin...
çok önemlidir bu vitrin...

göz kenarında kırışıklar...
burun kenarında derin çizgiler...
yanak kısmında hafifi lekeler... tanecikler...
gerdan...
ee... ne lazım...
sorulur mu...
londra'dan paris'e...
new york'tan roma'ya ne kadar çeşit ve marka krem
istersen...
hepsi de birbirinden faydalı, güzel ve etkin...
bi sürdürdün mü ertesi güne ne kırışık ne çizgi...
suratın buharlı ütüyle ütülenmiş çarşaf gibi...
zaten televizyondaki hanımlar da öyle değil mi...

sonra...
mesela diyelim ki...
kafanın tam orta yerinde bir burun...
daha çok hanım kısmında...
biraz aşağıya doğru sarkmış mı gibi...
hani tam olarak ağzının içine girmiyor da... ama... aynada
sağdan bakıyorsun... yok... soldan bakıyorsun... nafiye...
hele önden hiç çekilmez...
yani bu vitrin dekoratörünün yaptığına bi bakar mısınız...
kenarda köşede birikmiş bir kaç kuruşun üzerine biraz
daha ekleyerek bir estetik ameliyat...
ee şart çünkü...

50 ÜÇÜNCÜLER

dolaşılır mı böyle bir burunla...
biraz yukarı... biraz ufaltma...
biraz hokka...
maksat vitrin güzel olsun...

daha sonra...
göz altı... kenar kırışıklıklar... yanaklar... çene... gerdan...
alın... kaşlar. kulaklar...
dudaklar...
botokslar...
milyonlar ve milyonlar...

akciğerler... karaciğer... böbrek... safra kesesi... mide...
bağırsak... kalp... idrar... prostat... rahim vesaire...
tansyon... şeker... kolesterol...
onlara ancak verdikleri üçüncü ya da dördüncü sinyalden
sonra bakılır...
bir çare aranır...
doktor doktor...
medyada ya da televizyonlarda onları iyileştirmek için
boşuna reklam ararsınız...
yoktur...
ne de olsa içerde... kimsecikler de görmüyor...

bu azgın kapitalistler çok mu aptal acaba...

bir zamanlar bir tekstil fabrikasında bilgi işlem yardımcısı olarak çalışıyordum.

o sıralar (hatta şimdilerde bile) bilgisayardan pek anladığım sayılmasa da... öylesine hatır için işe alınmışım işe.

işletme oldukça büyük sayılarda kadın iç çamaşırı, erkek fanilaları ve benzeri ürünleri, avrupa'ya, ama genelde almanya'ya ihraç ediyordu. kumaşlar bir yerlerde dokunup fabrikaya geliyor, orada kontrol edildikten sonra çoğunluğu boyanmak ya da baskı teknikleri ile üzerlerine desenler, motifler bastırılmak üzere ya boyahanelere ya da baskı merkezlerine yollanıyordu. daha sonra boyahane ve baskıcılardan gelen kumaşlar kesilip biçilip, dikildikten sonra, almanya'dan özel gelen ekipler tarafından kılı kırk yarararak kontrol ediliyor ve en sonunda ambalajlanıp sevk ediliyorlar...

günün birinde (fabrika sahiplerine çok yakın olduğum için öğrenmişim...) almanya'daki firmadan, ya da firmalardan alman bakanlığı resmi yazısı ekte olmak üzere bir mektup geldi. yazıda özetle "*aşağıda bildirilen boya kimyevi maddelerinin kumaşlarınızın boyanması ya da bu kimyasallarla baskı yapılması sağlık bakanlığımız tarafından kesinlikle yasaklanmış olup buna göre davranmanız...*" deniyordu...

adamın kimyasallar dediği, türkiye'deki boyahanelerin ve baskı firmalarının seneler ve senelerce tamamını almanya'dan ithal ettikleri boya maddeleri oluşturuyor... bunları üreten firmalar ya bayer ya höchst ya da bilmem hangi meşhur alman firması...

alman sağlık bakanlığı ya da her kimse boyaların ciddi olarak insanların sağlığına zarar verdiklerini tespit edip, insanların sağlıklarını korumak için bu tür kimyasalların türkiye'de kullanılmasına kesin yasak koyuyorlar... ama kimyasalları üreten alman firmaları hakkında ne böyle bir kısıtlama var ne de yasaklama var... ancak

52 ÜÇÜNCÜLER

edindiğimiz bilgiye göre bunları üreten alman kimya fabrikalarının; bu tür sağlığa zararlı boya maddelerinin üretimine en geç beş sene içerisinde son vermeleri tavsiye ediliyor... tavsiye...

ucc'in (union carbide corporation) kendi memleketinde, kendi topraklarında ve kendi insanları tarafından çalıştırılması çok ama çok tehlikeli görünen bir kimya sanayiini, gidip te hindinistan'ın bhopal kentinde kurması gibi mesela...

ve 1984 senesinde methyl isosianat adlı bir maddenin sızıp beşyüzbinden fazla insanı etkilemesi ve sekizbin kişinin de o esnada ve bir diğer sekizbin kadarının da daha sonra ölmesine yol açması gibi mesela... gelelim günümüze...

bugün topraklarımızda, komuşu ülkelerde, komuşuya komuşuluk yapan ülkelerde; yani çıban başı orta doğu ve arabistan ülkelerinde, onlarca binlerce ve sonuçta yekun olarak milyonlarca insan; kulaklarına fısıldanan, kışkırtılan, gaza getirilen nedenlerden dolayı ve aslında neden öldüklerini neden öldürdüklerini bilmedikleri, sonu gelmeyen bir savaşta ölmekteler...

bu ölmeleri ve bu öldürmeleri asırlarca biriktirdikleri ve bir mih gibi muhafaza ettikleri medeniyetsizliklerinin ve dolayısıyla bilgisiz, üretimsiz ve teknoloji fukarası olmanın neticesi olarak ancak başka ülkelerden aldıkları silahlarla yapıyorlar...

ve bugün almanya'dan bir haber...

türkiye'de meydana gelen 15 temmuz darbesi sonrası berlin türkiye'ye silah ihracatını kısmen durdurmuş... bu, avrupa birliğinin almış olduğu karara da gerekçe göstererek... bu kararda genel gerekçe olarak: *silahların gönderileceği ülkedeki **insan haklarının ihlali...***

uluslararası insan haklarına karşı alınan duruş ...

olarak belirtilmiş...

demek ki seneler ve senelerce hollanda almanya amerika gibi ülkelerin güneydoğu anadolu'da füze rampaları yerleştirmeleri, bir takım üslerde konuşlanıp uçaklarla fırt

53 ÜÇÜNCÜLER

zirt suriye ve irak'ı bombalamaları, topraklarımızda asker bulundurup her an savaşmaya hazır durumda olmaları, mayın döşeme, mayın temizleme ya da asker kafasına çuval geçirme gibi çok insani görevler üstlenmelerinde, onlara göre hiç bir ihlal yokmuş...

demek ki seneler ve senelerce onca batı ülkesinin - ki bunlara ne komiktir ki bulgaristan gibi ikinci sınıf memleketler de dahil - tabanca mermisinden tutun da top tüfek, zırhlı araba, obüs, zehirli gaz, c4 ve dinamit gibi malzemelerin yüz çeşit birbirine karşı savaşan topluluklara gönderilmesinde; ya çirkef politikaları gereği hibe yoluyla ya da petrol ve esrar karşılığında satılmasında onlara göre hiç bir ihlal yokmuş... zehirli boya, kimyasal üreteceksin...

bunları pekala kıcı kırık medeniyet yoksunu ülkelere satabileceksin...

ama bunlarla tişört basmalarına ve sana satmalarına izin vermeyeceksin...

bu azgın kapitalistler çok mu aptal acaba... yoksa biz mi...
21 mart 2017

bir referandum yapıyorsun...

yani...

hafta sekiz gün dokuz, kimselere sormadan danışmadan
kendi aranızda, mecliste hükümette kendi kendinize karar
verip çıkarttığınız onca kanun...

acaba millet buna ne der...

parasını az mı tuttuk...

cezasını çok mu kestik...

o'na yaptık ta buna niye yapmadık...

bunları soran eden yok... yalnızca *kabul edenler*
etmeyenler... kabul edilmiştir... deyip bir araba kanun
yapıyorsun...

peki; şimdikini de öyle yapsaydın ya...

sekiz madde, onsekiz madde...

her ne haltsa...

ben yaptım oldu deseydin, bunca kanuna itiraz etmeyip
gıki çıkmayan millet buna mı itiraz edecekti yani...

haaa...

bir babalık yaptın...

şunu da milletçiğimize bi soralım dedin...

başvurdun millete...

eee... mademki milleti kırk yılın başı adam yerine
koydun...

mademki millete başvurdun, millete sordun *ne dersin*
millet diye...

millet te şapkasını önüne koyup mutlaka bi karar
verecektir...

eşek değil ya

aklı var fikri var...

ya şöyle ya böyle diyecektir...

beğendim diyecektir...

yok yaramaz beğenmedim diyecektir...

kırk yılın başı millete sorup bi iş yapacaksın...

mademki onun kararı çok önemli senin için...

mademki artık bu konuda *millet ne derse o olacak...*

55 ÜÇÜNCÜLER

bırak adamı...

*sakin şöyle karar verme...
şöyle karar verenlerin hepsi hırsız uğursuz...
terörist... terörist...
sen benim dediğimi de...*

eee... o zaman illa senin istediğini millete neye dayatıyorsun...
meydanlarda, salonlarda, yabancı ülkelerde...
sorma o zaman kardeşim...
sorma...
her zamanki gibi otur, yap kanun hükmünde kararnameni, daya adamın burnuna...
şimdiye kadar dayadın da onca kanunu beğense de beğenmese de, adam gık mı dedi...

ama madem sordun...
karışma...
k a r ı ş m a . . .

hele hele bu karışma işine dünyanın bi ucuna adamlarını yollayıp ta rezil de olma...
ayıp değil mi yahu...
bu gibi işlerle hiç mi hiç alakası olmayan; dış ilişkilerimizle ilgili bir bakanı yolluyorsun elaleme...
adamı içeri bile sokmuyorlar...
ne ayıp...
ne ayıp...
ondan bi ders çıkarmıyorsun bu sefer de sıkmbaş bir bakanı yolluyorsun...
onu da kapı dışarı ediyorlar...
akıl var mantık var nizan var...
onur var haysiyet var ahlak var...
dünyaca ilişkilerde gelenek var görenek var teamül var...
tabii bütün bunlara *var* diyoruz... da...
yok aslında hiçbiri...

56 ÜÇÜNCÜLER

barzani talabani senin ÷lkene gelip te *ey kùrtler özerklik
mi istiyonuz yoksa kırk satır mı* diye sözüm ona
referandum yapsalar ankara'nın göbeğinde...

bi de tabii *medya* var...
türkış medya...

57 ÜÇÜNCÜLER

tiyatro

15 temmuz 2016

türkiye dört darbe bir de "post-darbe" gördü.
kiminde seçilmişler kimindeyse paşalar asıldı... kiminde seçilmişler sürüldü, şapkalarını alıp gittiler, kiminde büyük altından mırın kırın edildi...
ama hiç birinde ne halk ne millet (!) ne atanmışlar ne de seçilmişler itiraz etmediler... edemediler...
otoriter radyo anonslarından sonra, koyun gibi evlerinde oturdular günlerce...

bu ne biçim darbedir ki tam teçhizat tankınla tüfeğinle sokaklara çıkmış askere karşı bir başka bir *öteki asker* değil de polis karşı çıktı...
bu ne biçim darbedir ki tam teçhizat tankınla tüfeğinle sokaklara çıkmış askere karşı cumhurun başı hande'nin **cep telefonundan** halkı galeyana getirerek meydanlara çıkıp isyancılara karşı durmaya çağırdı...
bu ne biçim darbedir ki **halk (!)** yakaladığı darbeci askeri dövdü, tekmeledi, tepeledi, ters kelepçe taktı ve protesto için tank üstüne bayraklarla çıktı...
veee darbeyi önledi!..
halk önledi!..
meydana çıkan...
silahlı tanklı tüfekli jetli helikopterli bombalı askere karşı...
silahlı tanklı tüfekli jetli helikopterli bombalı askere karşı...

bir darbe yapılacağı zaman önce stratejik yerler kontrol altına alınır...
mesela radyo, televizyon, (şimdilerde altmıştan fazla olduğu için şaşırıyor darbeciler) genel kurmay, meclis, mesela elektrik santralleri, milli istihbarat (ama yakıp yıkmadan tabii), bir kısım stratejik önemi olan devlet daireleri ve dolayısıyla evrakı vesairesi, telefon telgraf iletişim merkezleri... hepsi... daha da aklıma gelmeyen bir sürü yer...

58 ÜÇÜNCÜLER

sen ne yaptın...
köprünün başını tuttun... tanklarla... deli dumrul gibi
arabalara yol vermedin... ee. bravo doğrusu...
general kaçırdın...
sokaklarda otomobil, adam çiğnedin...
yüz metre alçaktan jet uçurup milletin yüreğini ağızına
getirdin...
yayını durdurmak için bastığın televizyon kurumu bile sen
ordayken, seni iplemeden yayına devam etti...
bilmiyorsun ki hangi düğmeye basılıp yayın kesilir...
polis geldi... dakomen... eller yukarı dedi...
ee... bilmiyorsun ki darbe nasıl yapılır...
teslim oldun...

meclis sana ne yaptı...
sen cumhurun başına karşı değil miydin...
neden gittin meclisin üç duvarını bir tavanını yıktın...
içinde huylusu da huysuzu da oturan bu meclis ne yaptı
sana...
elinde imkan varken neden aksarayı yerlebir etmedin...
de gittin sadece kenarlarına kıyılarına birer patlangaç
attın...

gazeteler beş gün önceden cumhurun başının hangi
semtte kimin evinde hangi odasında gizlendiğini
fotoğraflarla, siyah oklarla işaret edip çarşaf çarşaf
yazdı...
hem sordu da neden bu adam kaç gündür dışarı çıkmıyor
diye(!?)...
tam adam çıktı... vasıtaya binip uçağına gitti... sen kalktın
adamin kaldığı boş eve ateş açtın bomba attın...

gittin özel hareket binasının altını üstüne getirdin... taş
üstünde taş bırakmadın...
ee... peki... tam teçhizatlı türk askeri bu kadar
tantanadan sonra elinde yalnızca sten tabanca, gaz fişeği,
tomalı polise mi teslim olur...

59 ÜÇÜNCÜLER

hem de cıvıl soyunup kuzu kuzu köprü üstüne yatarak...

bildirinde hıyanet dedin, dalalet dedin bunların hepsi adil yargılanacak dedin...

hazırlamadın mı bikaç gün önceden şu vekil nerde oturur, başbakan nerededir, cumhurun başı nerelerdedir... darbe raconu derdest etmek için...

hadi diyelim bi kurnazlık yapıp havaalanını tuttun...

kimse kaçmasın diye...

peki tren istasyonları... sınırlar... otobüs terminalleri...

yalnız kuru kuruya meclis binasının duvarında delik açmak hıyanet ve dalalete yeter mi...

şimdi akli başında biri kalkıp ta sormaz mı...

bastırılıp akamete uğratılan, yandaşları esir alınan, hapse tıklan, ürküttüğü onca kurbağaya rağmen bi boka

yaramayan darbe; sonunda kime yaradı acaba...

cicero'nun dediği gibi "cui bono..."

kim cav cav öttü mecliste...

kim şişindi cep telefonları ile...

kim fırsattan istifade olayla ilgisi olmayan savcısı, hakimi

binlerce kişiyi daha içeri tıktı...

koz şimdi adamın elinde...

demek ki darbe oyunu palavra...

daha boğaz köprüsünün başını siftah tutmuşsun, daha ne olduğu bile belli değil, daha kim ölecek kim kalacak

kimsenin haberi yok...

kalktı başbakan televizyondan bakırköy savcısına teknil

darbeciler için tutuklama talimatı verdi...

o da tutukladı zaten... ama darbeden sonra...

sen "kalkışmayı" bilmiyorsun arkadaş...

onun için keşke "oturuşsaydın"...

pis günahın boynuna... bi de sana gülen'ci falan diyorlar...

bilmem ki... ben bildim bileli o adam...

ne gülmesi...

hep salya sümük ağlar..

60 ÜÇÜNCÜLER

61 ÜÇÜNCÜLER

darbe II

a be nasıl yedirtmessiniz...

adamın uçağı londra'da düştü... adam kurtuldu... yurda döndü peygamber gibi karşılamadınız mı...
koyunlar, danalar, develer kurban etmediniz mi...
arabasının önüne özevladınızı yatırıp bıçağı boynuna dayayıp kurban etmeye kalkmadınız mı...
sonar o adamı astılar...
gıkınız bile çıkmadı be...
daha daha sonra kalktınız adama bi de türbe yaptınız...

adam darbe yaptı... kafasına buyruk anayasa yaptı..
kendini cumhurbaşkanı yaptı...
astiğı astık kestiği kestik...
yüzbinlerce insanı işinden attı, sorgulattı, yasakladı,
hapislerde çürüttü...
peki asmayalım da besleyelim mi dedi...
beslemedi... onlarca insanı darağcında sallandırdı...
gittiniz yüzde doksanyedi oy verdiniz...
sonra gitti marmaris'te ömür boyu yağlıboya nü resim yaptı...
gıkınız çıkmadı...

bir karış toprak altında altıpatlar buldular...
bunlar ihtilal yapacak dediler...
evlerine gizlice bantlar, kitaplar, mesajlar soktular...

62 ÜÇÜNCÜLER

hah... gördünüz mü bunlar ihtilal yapacak dediler...
ahçıbaşı ile yamağını tutuklayıp...
girmedik gizli oda, hapse tıkmadıkları adam kalmadı...
binlerce günahsız pestenkerani, sudan sebeplerle
senelerce içeri tıktılar...
gıkınız çıkmadı...

sonra dediler ki... aaa... pardon bunlar paralelmiş... biz
aldandık dediler...
yine gıkınız çıkmadı...

daha yeni otuzbinden fazla canı, binlerce askeri, polisi,
korucuyu pkk-işid-elkaide- tikko-thkpc vesaire terörüne
yedirtmediniz mi ha...
hergün hergün içi yanan bir iki aile tabutlara kapanıp
avaz avaz ağlıyorsunuz...
hergün üç ölü... hergün beş ölü...
gıkınız çıkıyor mu...

15 temmuz darbe operetinde ne halt ettiğinizi bilmeden
telefon talimatlarıyla sokaklara döküldünüz...
göbeğini kaşıma refleksi, yol üstünde ailecek yarı cıvıl
mangal yapma keyfiniz, içinizdeki maganda ruhu gitti
tank önünde durdu...
televizyondaki abinizden gelen telefon mesajı ile...
siz darbeye karşı mı durdunuz sanıyorsunuz...
operet sahneye kondu...
siz de oynadınız...
karşı durmadınız...
yediniz...
bal gibi yediniz...
gıkınız çıkmadı...

63 ÜÇÜNCÜLER

yazılmaması gereken bir yazı

gazi, ben bir yaşındayken öldü. yetişemedim. hayatımda esef ettiğim üç olaydan birisi. ben daha önce doğamayacağıma göre, bari beni bir iki sene daha bekleseydi. ne olurdu sanki... görseydim onu... elini tutsaydım...

iki yaşlarındayken etrafımda olan bitenleri garip bir şekilde hafızama nakşetmişim. bazı kopukluklar dışında bir çoğunu hatırlıyorum. ancak olayları yaşamakla onların birbirleriyle olan ilişkilerini anlayabilmek aynı şey değil. bir filim izleniyor... şerit gibi gözler önünden geçiyor... görüyorsun en ince ayrıntısına kadar... ama kadının neden evden kaçtığını ve adamın neden oturup ağladığını anlayamıyorsun o yaşta...

işte gazi'nin ölümünden sonra ismet paşa'nın devrine yetiştim zar zor... ancak dediğim gibi filim gözlerimin önünden beynime kazınarak akıp gidiyor... ama ben bir anlam çıkaramıyorum. anneannemle hergün karşıdaki fırına gidiyoruz. bu, benim için gezmek, eğlenmek, etrafa bakınmak demek... çocukluk işte. fırının önünde kuyruğa giriliyor. sıra bize geldiğinde anneannem çantasından benim ve kendi nüfus cüzdanlarımızı çıkartıp, birer tırnak kadar pulu kopartıp fırıncıya veriyor... şimdilerde marketlerde uno'nun sattığı çavdar ekmeği renginde koyu kahverengi. ama, la teşbih... çavdarın yanından bile geçmemiş, simsiyah bir ekmek... bir de bana yalnızca yarım ekmek düşüyor. bunun bir de kışlık kömür faslı var... fakat babam gidiyor hepimizin namına; cüzdanlarla, pullarla...

kadıköy moda'da, o zamana göre genişçe bir odada yarı karanlıkta oturup radyo gazetesini dinliyoruz akşamları... ben değil... büyükler tabii... iki büyük pencere siyah stor perdelerle muhkem bir şekilde kapatılmış. dışarı ışık

64 ÜÇÜNCÜLER

sızması yasak. zaten ufak bir delikten sızan ışığı bekçi düdüğü anında ikaz ediyor. harp seneleriymiş o seneler... öyle diyorlar... görüyorum... ama dediğim gibi kadının neden kaçtığını, adamın neden ağladığını ya anlamıyorum ya es geçiyorum ya da kaçmalar ağlamalar için daha çok küçüğüm... belki daha sonra...

eve birileri geliyor. birileri gidiyor. oturuluyor. konuşmalar bölük pörçük kulaklarımda... filimin ana konusu hakkında en ufak bir fikrim olmasa bile havada dolaşan lakırdıların endişe, kararsızlık, korku ve kaygı yüklü olduğunu sanki seziyorum... deneyimli bir müzisyen gibi... o yaşta!.. moda sekizinci ilk okulu ikinci sınıf...

paralardan söz ediyorlar. ama olmayan ya da kafi miktarda olmayan paralardan. birileri istiyormuş diyorlar... vermezlerse kötü olacakmış... uzak bir yerlere gitme ihtimalimiz bile varmış. hem de polis zoruyla... neden?

uzun seneler sonra filmi anlamaya başladığımda paraların varlık vergisi, uzak yerlerin ise taş kırmak için aşkale olduğunu öğreniyorum. demek ki öyle her filime merak sarıp ne olduğunu anlamak insanları pek mutlu etmiyor... bırak... anlama... seyret sadece... ama gel gör ki olmuyor.

bu arada; tabii yine sonradan (eskilerin deyimi ile) vakıf olacağım bilgilerden... bir cumhurbaşkanı, habire değişen üç beş adet başbakan ve asker ve jandarma ve kıtlıklar... ve en önemlisi gazi'nin yolundan bir hayli sapılmış olunması... ve nihayet halkın iradesi denilen demokrasi soytarılığının, fedakarane bir biçimde tezgahlanması... bir başka zorbalara sunulması, devredilmesi... (*not 1*) biri eğitilmiş sabık bir komitacı, diğeri varlıklı bir çiftlik ağası, öbürleri bir tarih profesörü, bir aristokrat, göbekli bir kuvayı milliyeye emekli ve diğerleri...

65 ÜÇÜNCÜLER

ve ismet paşa'dan devraldıkları (!) budanmış, yontulmuş,
içine edilmiş bir *demokrasi...*
bir de ilavesi var... *partisi...*

demokrasi!.. bunu size bunu bize nasıl yutturdular...
halen anlamış değilim. eğer sizler anladıysanız bir ara
bana anlatırsınız artık bi zahmet...

halkın iradesini birebir yansıtması için ismet paşanın çok
partili demokratik sisteme geçiş kararı ile birlikte...
sandıklar, afişler, oylar, nutuklar... ama daha önce...
istanbul'un her tarafında elliye yetmiş duvar yaftalarıyla
yapılan reklamlar. hele bir tanesi hiç mi hiç aklımdan
çıkıyor... koyu zemin üzerine avucu size çevrilmiş,
başparmağı biraz açık bir el... bayağı bir el... ve altında iri
puntolarla: *yeter... söz milletindir...*

aradan yarım asırdan bir miktar daha fazla zaman geçti...
yaftalara ilaveten, yatır duvarlarına milletin bağladığı
çaput bezleri gibi bayraklar ilave oldu.. anca... ağaçtan
ağaca... direktten direğe... balkondan balkona... sandıklar
aynı sandık... çalınan, yakılan oylar aynı oylar... ve
meydanlarda söylenen yalanlar mislinle aynı yalanlar...
eşek.. sensin eşek... utanmaz şerefsiz... hatta kanlı
kavgalar... ama bunların dışında; yüzsüzlük dersin
dizboyu... o zaten demokrasi-soytarılığının icabı...

demokrasi soytarılığı dedim de...

anayasanın *IV egemenlik, madde6-* kısmında:
egemenlik kayıtsız şartsız milletindir... diyor...
daha yazının mürekkebi kurumadan hemen
arkasından:

*türk milleti **egemenliğini** ... yetkili organlar eliyle
kullanır...* diyerekten üç saniyelik egemenliğini
organlara kaptırıyor...

yazık...

yazık ta değil... soytarılığın en daniskası...

66 ÜÇÜNCÜLER

daha sonra çok seçimler oldu... çok hükümetler kuruldu... çok yolsuzluklar, çok hırsızlıklar, baskılar, hıyanetler, kayırmalar, hukuksuzluğun daniskası, inanç sömürüsü oldu... neler gördük bu arada... ama inanır mısın *söz'ün millete ait, onun malı olmasına* rağmen, bir keresinde bile millet; bırakın isyan etmeyi, koyu boya üzerine elini kaldırıp bir hayır bile demedi... *yahu ne oluyor demedi... yaptıklarınız ama çok ağırımıza gidiyor bi bakın hele demedi...* diyemedi mi... işine mi gelmedi... eee ne de olsa sırtında altı asır biriktirdiği zulmün, korkunun, baskının, kul olmanın, ümmet olmanın ve de cehaletin külçe gibi dayanılmaz ağır küfesi var... korku dağları bekler... ağadan hesap mı sorulurmuş... dünyanın neresinde görülmüş... hem nemelazım...

bu arada milletin yapmadığını, yapamadığını leşker yaptı... iç tüzüklerinde öyle yazıyormuş... devrim dediler... ihtilal dediler... müdahale dediler... post-modern darbe dediler... artık kazaya uğrayanlarla beraber üç mü beş mi... fakat ne fayda... bu demokrasi dediğin nesne paket lastiği gibi... düzeltmek, yoluna koymak için orasını çekiyorsun burasını çekiyorsun... uzatıyorsun... düzeltiyorsun... bıraktığında... hoop eski haline dönüyor. karakteri öyle...

bindokuzyüzellili yıllarda isviçre'nin st.gallen şehrinde okurken, bir gezi mi, artık yoksa başka bir maksatla mı; üç sınıfı toplayıp bizleri st.gallen'in hemen yanında olan başka bir kanton'a; daha doğrusu yarım-kanton'a, appenzell ausserrhoden'e götürdüler. günlerden pazar... ön tarafta hükümet binası arkada kilise... orta yerdeki kocaman meydanda elli kadar, belki de daha fazla, onar onbeşer metre büyüklüğünde kavi tahta masalar ve oturmak için tahta banklar... meydan tıklım tıklım dolu. fakat ben yanımdaki ile fısıldayarak konuşuyorum. duyulan tek ses, hükümet binasının önündeki adamın

67 ÜÇÜNCÜLER

okuması... uzun okudu... sonra bir kıpırdanma oldu... eller kalktı. belki de kimileri kaldırmadı... okunan kabul edildi... ve ondan sonraki okumaya geçildi... banklarda oturanlar *demos*'muş... kaldırdıkları ellerinle *krasiyâ*'yı belirlemiş olmuşlar... o zamanlar hocamız öyle demişti... 24012017

apenzell ausserrhoden

(not 1)

burası; yukardaki yazının karakterine, kuruluşuna, çatısına falan aykırı olabilir... ama bunları burada söylemesem yaşadığımız o günlere bir haksızlık yapmış olurum gibime geliyor... evet... her şeye rağmen... harp... kıtlık... jandarma... kötü yönetim... baskı... vergi... fakirlik... ama o küçücük bacak kadar boyumla hafızama demir atmış hatıralardan aktarabileceğim... bizler bir şekilde mutluluğu yakalamıştık. arada bir bira bahçesi, bazen açık hava sineması, şöyle yakacığa doğru bir yürüyüş, moda'da kayık sefası, dostlarla toplantılar, şarkılar, çiçek pasajı (ama beni götürmezlerdi)... bu kadar güzel şey o zamanki o kapkara tabloya nasıl sığdırılmış...